

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Aštuntieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Adelaide, 1955 m. spalio/Oct. 3 d.

Kaina/Price 1/9

Nr. 20(183)

NUVIRTO DIKTATŪRA ARGENTINOJE

Po nepavykusio birželio mėnesį per-versmo Argentinoje sukilimas vėl pasikartojė rugsėjo mėn. viduryje ir, perėjus daugumai kariuomenės į sukilėlių pusę, Perono diktatūra likviduota, valdžią perėmė sukilėlių vadovybė. Prezidento pareigas laikinai perima gen. Eduardo Lonardi, R. katalikas.

Juan Peron buvo išrinktas prezidentu 1946 metais, o vėl perrinktas 1951, pakeitus konstituciją, nes, matomai, pagal senąją konstituciją jis nebūtų buvęs išrinktas. Pamažu Peronas pasidarė visišku diktatoriumi, panaikino piliečių žodžio, spaudos ir susirinkimų laisvę, uždarė laisvą spaudą. Prez. Peronas vedė griežtą antiamerikonišką politiką, tačiau privedęs kraštą beveik prie bankroto, pradėjo gerintis Amerikai, kad gautų iš jos pagalbos.

Perono padėtis buvo daug stipresnė, kol buvo gyva jo žmona, Eva Pe-

ron. Jai mirus Peronas ypatingai pagriežtino akciją prieš katalikus, kas dar labiau susilpnino jo padėtį.

Kaip ir paprastai po revoliucijos, visos diktatūros liekanos likviduojamos. Perono ir jo buv. žmonos paveikslai nešami iš viešųjų įstaigų, metami į purvą ir sutrypiami. Visoms vietovėms bei gatvėms, kurios buvo pavadintos Perono vardu, grąžinti senieji vardai. Pav. provincija La Pampa buvo pavadinta Eva Peron, dabar vėl grąžintas senasis vardas.

Laikinoji vyriausybė paskelbė, kad ji grąžina spaudos ir žodžio laisvę.

Tiek birželio mėnesį, tiek dabar revoliucija pareikalavo daug šimtų aukų. Jeigu naujasis režimas neįves naujos diktatūros, tai tos aukos bus įprasmintos ir pateisinamos, gi jeigu viena diktatūra pakeičia kitą — piliečiams dėl to nebūsių nieko geresnio.

Visoje Argentinoje Perono šalininkai, buvę atsakingose pareigose, areštuojami ir dedami į kalėjimus. Pats Peronas sėdi Paragvajaus karo laive, kuris yra Buenos Aires uoste. Jam leista išvykti į Paragvajų.

Australijoje numatoma suvaržyti importą

Australijos federalinė vyriausybė, po ilgesnių pasitarimų su bankų, pramonės bei prekybos atstovais, numato suvaržyti importą, ypatingai iš dolerio kraštų. Per metus numatoma importuoti už 80-100 mil. svarų mažiau, negu praėjusiais metais.

Šių priemonių vyriausybė imasi dėl to, kad išvengtų infliacijos pavojaus, kuris gresia dėl perdidelio importo ir mažėjančio eksporto, ypatingai kritus vilnų kainai.

Vyriausybė taip pat numato suvaržyti pirkimą kreditu (hire purchase). Pav. perkant automobilį bus reikalaujama, kad būtų įmokama trečdalis, o likusieji du trečdaliai išmokami per 2 metus (dabar įmokama ketvirtadalis ir likutis mokama per 3 ir daugiau metų). Tačiau pabrėžiama, kad Australijai negresia jokia ūkinė krizė, nes suvaržius importą dar daugiau bus reikalaujama darbinių vietų pramonėje.

Bolševikai reikalauja naikinti Amerikos karo bazes

Sovietų Rusijos vyriausybė nutarė panaikinti savo karinę bazę Porkkaloje (Suomijoje), kurią buvo įsteigę pasibaigus suomių — rusų karui. Ta proga marš. Žukovas pareiškė, kad JAV-bės turėtų taip pat panaikinti visas savo karines bazes, kurias turi aplink Sov. Rusiją ir Tolimuose Rytuose. Esą, tada jau būtų galima kalbėti apie taiką.

Tai būtų mainai blusos į dramblių. Bazė Parkkaloje prie dabartinės karo technikos neturi jokios reikšmės, gi JAV-bių karinės bazės turi milžiniškos reikšmės siekiant sukliudyti komunizmo ekspansiją.

Dr. J. Mikužiui,

mirus jo motutei, širdingiausia užuojautą reiškia

Dėkūnai ir Maineliene

Imigracija į Kanadą ir Ameriką

Visus reikalingus oficialius dokumentus (vizas, atidevitus, darbo-buto garantijas, etc.) parūpina Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Britų Kolumbijos Apylinkės Valdybos Pirmininkas, advokatas ir notaras

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B.

Įstaigos adresas:

Suite 14, Tunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA

(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

KĄ Dr. ADENAUERIS PARSIVEŽĖ IŠ MASKVOS

Vak. Vokietijos kancleris Dr. Adenaueris grįžo iš Maskvos. Pagrindinis jo kelionės tikslas buvo tartis dėl Vokietijos suvienijimo ir belaisvių grąžinimo, gi šalia pagrindinių tikslų dar kelias šalutinių: diplomatinių, ūkinių bei kultūrinių santykių užmezgimas.

Apie Vokietijos suvienijimą Vakarams priimtinu būdu bolševikai nenorėjo nė kalbėti. Esą, Rytų Vokietija, nusikračiusi kapitalistinio jungo, esanti pernelyg laiminga, kad norėtų jungtis su Vakarais... Belaisvių grąžinimo klausimu bolševikai, pradžioje taip pat nenorėjo net kalbėtis, pagaliau sutiko bent kiek belaisvių paleisti. Tai viskas, ką Adenaueris išsiderėjo. Žinoma, diplomatiniai santykiai užmegsti, tačiau tai nė kiek nekeičia esamos padėties.

Darydamas pranešimą parlamente Dr. Adenaueris pažymėjo, kad kelerą kartų pasitarimai buvo beveik nutrukę, tik ir vėl šiaip taip buvo tęsiami. Be to, vokiečių delegacija, kaip toliau pažymėjo dr. Adenaueris, primygtinai ne kartą bolševikams pareiškė, jog santykių su Rusija suregulavimas jokiū būdu nereiškia, kad Vokietijos vyriausybė pripažįsta esamą padėtį normalia, o Rytų Vokietiją atskira valstybe. Ir toliau bus siekiama Vokietijos suvienijimo. Šalia to, Vak. Vokietijos vyriausybė paprašė JAV, Britanijos ir Prancūzijos vyriausybes pakartotinai deklaruoti, jog jos jokiū atveju nepripažinsiančios Rytų Vokietijos kaip suvereninės valstybės.

Modernizuojamas Australijos karo laivynas

Australijos karo laivyno ministeris pareiškė, kad laivynas apginkluojamas naujausio išradimo slaptais ginklais, kuriais galima sėkmingai kovoti su greit judančiais povandeniniais laivais ateities kare. Australijos laivynas šiuo metu turįs 8 didelius helikopterius ir dar didelis kiekis yra užsakyta pagaminti.

Sprogus dinamitui žuvo 65 žmonės

Du dideli sunkvežimiai, kuriais buvo gabenama kiekviename po 4½ tonos dinamito, šiaurės Meksikoje įvažiuo į traukinį ir dinamitas sprogo. Šoferiai ir per 65 traukinio keleivių užmušti, o per 100 žmonių sužeista. Daug gyvulių esamos netoli geležinkelio farmose taip pat užmušta. Nustatyti tikslų užmuštųjų skaičių dar nepavyko, nes daugelio kūnai sudraskyti.

Spėjama, kad nelaimė įvyko dėl sunkvežimių šoferių tarpusavio lenktyniavimo. Taip vienas kitą belenkdamis jie nepastebėjo artėjančio traukinio ir prie geležinkelio pervažos nesustojo.

Už pusantros mylios esančiame miestelyje teatre kilo panika, kai nuo sprogimo sugriuvo balkonas. Aukų teatre nebuvo.

Keturios darbo dienos po 10 metų

Amerikos Tyrinėjimų Institutas, kurio tarp kitko pareiga numatyti ateitį, paskelbė, kad 1965 metais darbininkai dirbs tik 4 dienas savaitėje. Amerikoje būsią 81 mil. automobilių (dabar yra 59 mil.), pramonės įmonės bus varomos daugumoje atominė energija. Automobiliai turėsią jet motorus.

* Rugsėjo 21 dieną Jungtinių Tautų pilnaities posėdis nutarė atmesti Sov. Rusijos užs. reik. ministerio Molotovo pasiūlymą priimti raud. Kiniją į Jungtines Tautas. Už Amerikos delegato pasiūlytą rezoliuciją, kad klausimas nebūtų svarstomas, balsavo 42 atstovai, prieš 12 ir 6 susilaikė.

Trumpai

* JAV-bių Atlanto pakraščio valstybės vėl nusicautė viesulas. Ypatingai nukentėjo North Carolina.

* Italijoje, Tripolyje, keleivinis lėktuvas smėlio audroje nusileisdamas kliudė medžius ir užsiedė. Žuvo 15 keleivių, o 25 sužeisti.

* Didelės audros ir liūtys palietė Meksiką. Žuvo per 200 žmonių, daug sužeista ir padaryta nepaprastai didelių materialinių nuostolių.

* Numatoma, kad 1955 metais D. Britaniją aplankys apie 1 mil. turistų, kurie krašte paliks apie 150 mil. svarų — daugiausia Amerikos dolerių, kurių Britanijai taip labai reikia.

* Kipro saloje, dėl kurios ejo derybos tarp D. Britanijos, Turkijos ir Graikijos, ir kurios Kipro likimo neišsprendė, beveik visą laiką vyksta neramumai. Gyventojų dauguma graikai reikalauja prijungti Kiprą prie Graikijos.

* Rugsėjo 14 dieną Australijos parlamente paskelbta Karališkosios Komisijos raportas apie šnipinėjimo reikalus, kurie iškilo ryšy su Petrovo išdavimu šnipinėjimo tinklo Australijoje. Komisija savo išvadoje pažymėjo, jog visi šnipinėjimą įtraukti asmenys yra komunistai. Be to, komisija konstatavo, kad Australijos įstatymai per daug demokratiški šnipams, todėl sunku su jais kovoti. Reikią naujo įstatymo.

* JAV-bių vyr. teismo teisėjas William Douglas, kuris lankėsi Sov. Rusijoje, pareiškė, kad rusų liaudis yra nuoširdi ir draugiška amerikiečių atžvilgiu.

Jis pasakė tikrą tiesą. Dar daugiau negu nuoširdi: rusų liaudis laukė laukia, kad kas nors ją išvadotų iš bolševizmo diktatūros.

* Amerikos Tautinė Geografų Sąjunga paskelbė, kad Marse pastebėta mėlynai-žalia sritis, kuri, kaip spėjama, yra ne kas kita, kaip augmenija. Sritis apima apie 200.000 kv. mylių plotą. Tuo būdu pasitvirtintų, kad Marse esama gyvybė.

* Australijos šiaurės teritorijoje rugsėjo 22 d. jautėsi lengvas žemės drebėjimas. Jokių nuostolių nepadaryta.

* Tasmanijoje paleistas į gamybą aliuminijaus fabrikas, kurio statyba kainavo apie 11 mil. svarų. Fabrikas pagamins per metus apie 13.000 tonų aliuminijaus ir tuo būdu padengs beveik visą Australijos poreikavimą. Iki šiolei per metus už aliuminijų reikėdavo išmokėti į užsienius apie 7 mil. svarų. Tai didelis Australijos ūkio laimėjimas.

* New South Walse iš traukinio buvo pavogta 36 pašto maišai su registruotomis siuntomis. Paaiškėjo, kad viso pavogta apie 3.000 svarų. Iš jų apie 2.000 sv. jau surasta vienoje patalpoje Sydnejuje. Tai jau ketvirtas pašto maišų pagrobimas laike pastarųjų dviejų mėnesių, o iš viso per du paskutinius metus tokiu būdu pavogta apie £100.000.

* Oficialiai paskelbta, kad JAV-bių prez. Eisenhoweris rugsėjo 25 d. turėjo širdies priepuolį ir buvo patalpintas į ligoninę. Prezidento pareigas tuo tarpu eina vice-prezidentas Mr. Nixon.

* Sovietų Rusija išleido naujus pašto ženklus, kuriais atžymima tariamoji 60 metų sukaktis, kai jų fizikas Aleksandras Popovas išrado radio.

* Anglų karo laivynas nutarė parduoti arba likviduoti geležies laužui 24 seno tipo karo laivus, kurių tarpe 23.000 tonų lėktuvnešis, vienas kreiseris ir 11 naikintojų. Jų modernizavimas kainuotų apie 7 mil. svarų.

* Australijos užs. reik. ministeris Mr. Casey pareiškė, jog Australija atnaujintų su Sov. Rusija diplomatinius santykius, jeigu Rusija pareikštų norą tai padaryti.

Dėl išvykimo iš Adelaidės parduodami geram stovį BALDAI: šviesus miegamasis salonas ir atskiri baldai bei reikmenys labai pigia kaina. Skambinti tel. F6154.

Vykdomosios Tarybos veikla

URT VALDYTOJO PRANEŠIMAS RUGPJŪCIO 12 VLIKo POSĖDYJE

Nustatant darbo planus artimiausiam ateičiam užsienio politikos srityje, tenka visų pirma pabrėžti, kad, nepaisant kaip kas bevertintų dabartinę padėtį, mūsų veiklos tikslas kaip buvo, taip ir lieka mūsų valstybės nepriklausomybės atstatymas. 1940 m. birželio 15 d. prieš Lietuvą ir kitas dvi Pabaltijo valstybes Sovietų įvykdytos agresijos pasėkų pašalinimas sudaro pagrindinį visos mūsų laisvinimo akcijos uždavinį.

Ligi šiolei mūsų buvo išeinama iš prielaidos, kad ginkluotas Rytų ir Vakarų susirėmimas yra neišvengiamas ir kad, jei ne kitaip, tai šio susirėmimo pasėkoje mes susilauksime Lietuvos išlaisvinimo. Tačiau paskutiniai įvykiai, ypač Keturių Konferencija ir dabar vykstančioji atominė konferencija Ženevoje, verčia manyti, jog atominių ginklų pažanga ir jų nepaprastai baisumas ginkluotą susirėmimą eliminuoja. Nėra jokio pagrindo netikėti Keturių Konferencijos metu Eisenhowerio padarytu pareiškimu, kad karas, prie dabartinės ginklų pažangos, nėra galimas. Todėl, jei kuriais nors veiksmais, sakysime, Sovietams puolus pirmiesiems, karas nebus išprovokuotas, laisvasis pasaulis jo nepradės.

Iš Sovietų padarytų pareiškimų, ryšium su 15-kos metų sukaktimi nuo Lietuvos užgrobo ir įjungimo į Sovietų Sąjungą, seka, kad Sovietų aktyse dabartinė padėtis yra visai normali ir jokių teisės ar teisingumo reikalavimus ji nėra pasiryžę atsižvelgti. Jie daro visas pastangas tiek Sovietų Sąjungos gyventojus, tiek laisvąjį pasaulį įtikinti, jog pavergtos tautos pačios savo noru įsijungė į Sovietų Sąjungą.

Taip pat Ženevos Konferencijoje aiškiai pasirodė, jog Sovietai nėra linkę daryti bet kurių nuolaidų ypač pavergtųjų kraštų atžvilgiu. Jėgos gi, kuri juos galėtų priversti nuolaidas daryti, nėra. Tuo būdu visa politinė problematika, o su ja ir mūsų išlaisvinimo reikalas, įeina į naują, kaip atrodo, nepaprastai sunkią, ilgą ir komplikotą raidos fazę.

Ligi šiolei nėra sudaryta jokios tarptautinės institucijos, kuri būtų pašaukta imtis ginčytinus reikalus spręsti, ir nėra jokios tarptautinės karinės ar policinės pajėgos, kuri garantuotų tokios institucijos sprendimų vykdymą. Todėl ir šių dienų įtampos priežasčių pašalinimas, jų tarpe ir mūsų išlaisvinimas, atsiduria ypatingoje padėtyje, būtent — jos paliekamos išspręsti evoliucijos keliu. Mūsų atveju tolimesnė pasaulinės politikos raida, komunistinio režimo evoliucija ir iš viso sovietinės imperijos likimas lemia mūsų užsibrėžtų tikslų pasiekimą.

Šiuo metu yra pasirinktas derybų tarp keturių didžiųjų valstybių kelias. Ženevos susitikimo proga šiuo keliu nieko teigiamo nepasiekta. Kaip žinome, spalio mėnesio bėgyje numatyta šias derybas tęsti toliau. Ligi šiol padaryti atsakingų Keturių Didžiųjų politikų pareiškimai, kiekvienam iš jų pasiliekančiam savųjų nusistatymų, neduoda pagrindo spręsti, jog derybų keliu būtų galima šių dienų politinę įtampą sudarančias priežastis pašalinti. Todėl atrodo, kad, atsisakius nuo karštojo karo, neišvengiamai turės būti ir toliau tęsiamas vadinamas šaltasis karas (gal dabar jis įgaus "lipšniojo karo" vardą). Daromos milžiniškos pastangos pasaulio opiniją palankiai nuteikti tam tikrų idėjų atžvilgiu ir bandyti toms idėjoms laimėti valstybių politiką. Šiandien dar per anksti būtų pranašauti ar šis kelias duos tų vaisių, kurių trokšta visas pasaulis, o ypač pavergtieji kraštai.

Pasauly varginančių problemų tarpe pirmoje eilėje Vokietiją liečiantieji reikalai stovi pasaulinės politikos dienotvarkėje. Nuo vienokio ar kitokio jų sprendimo daug priklausys ir pavergtųjų tolimesnis likimas. Todėl mums labai svarbu, kad Vokietiją liečiančių sprendimų proga ne tik nenukentėtų mūsų interesai, bet kad Vokietija ištvirtintų pirmutinėse eilėse tų faktorių, kurie veiktų mūsų išlaisvinimo linkme. Ar šia linkme pakryps visa raida, turėtų netrukus paaiškėti.

Viso to akivaizdoje mums, Lietuvos išlaisvinimo siekiant, nėra kito kelio,

kaip prisiderinti prie bendros įvykių tėkmės ir dėti visas pastangas kiekvieną pasitaikančią progą panaudoti mūsų bylai ginti ir visomis priemonėmis siekti, kad pavergtųjų išlaisvinimas taptų pasaulio viešojoje opinijoje kategoriniu tarptautinės politikos imperatyvu. Visa mūsų veikla turi remtis nepalaužiamu tikėjimu, kad ir mūsų amžiuje teisė ir teisingumas nugalės Sovietų atkakliai ginamą kolonializmo ir imperializmo politiką.

Kaip žinome, laisvasis pasaulis mūsų byloje nėra nusilenkęs akiai jėgai — Sovietų agresija ir jos padariniai nėra pripažinti. Mūsų pastangos pirmoje eilėje turėtų būti nukreiptos į tai, kad i rateityje neįvyktų nieko tokio, kas galėtų Sovietų agresijos padarinius įteisinti ir jų žygius tarptautiniu mastu legalizuoti. Sovietai, akipleiška, kaip falsifikuodami istoriją, skelbia, kad Lietuva savo noru yra atsižadėjusi nepriklausomybės. Šį melą atitaisyti pasaulinėje opinijoje ir juo nuolat baidyti Sovietams akis įeina į mūsų pačius svarbiausius artimiausių mėnesių uždavinius. Toliau mūsų jėgos turėtų būti nukreiptos į pastangas kuo plačiausiai įsijungti į šaltojo karo vyksmą. Tikrovės atskleidimas, ką Sovietai yra padarę mūsų tėvynėje, yra taip pat vienas mūsų didžiausių pirmųjų uždavinių. Tam tikslui mes turime siekti galimybių kuo plačiausiai panaudoti radiją, laisvojo pasaulio spaudą ir kiekviena tinkama proga memorandumais aiškinti mūsų tautai daromas skriaudas.

Keldami mūsų išsilaisvinimo reikalą, mes ir toliau turime siekti globalinių sprendimų — Sovietų atstūmimo iš pavergtųjų, ypač karo metu ar jo pasėkoje, kraštų. Bet kurie daliniai sprendimai, vis tiek kurios formos sovietinio režimo ribose, turėtų būti atmetami.

Nuo pereinamųjų metų rudens New Yorke pradėjus veikti Pavergtųjų Europos Tautų institucijai, buvo apjungtos devynių pavergtųjų Europos tautų pastangos išsilaisvinti. PET kalbėdama 100 mil. žmonių vardu, yra tapusios reikšmingu išsilaisvinimo šaukliu. Lietuva, greta mūsų kitų dviejų Pabaltijo kaimynų, yra įsijungusi į PET darbą. Ir Lietuvos vardu ten yra daryta visa eilė tarptautine plotme pareiškimų. Strasburge įvykusioji PET sesija davė progos arčiau susipažinti su šios institucijos organizacija ir jos darbo metodais.

Nustatant mūsų tolimesnio darbo gaires, vienas kovos frontas dėl nepriklausomybės atstatymo turėtų būti ir toliau vedamas per PET, jungiantis ir derinantis prie visų pavergtųjų pastangų.

Ryšium su tolimesne PET veikla, URT siūlytų, kad VLIKas visokeriopa

remtų tolimesnę išlaisvinimo akciją per šią instituciją. Toliau URT siūlytų, kad VLIKas pavestų Vykdomajai Tarybai daryti žygių, kad Lietuvos delegacijos PET veiktų VLIKo vardu, sutariant su mūsų veiksniais JAV-se delegacijos sąstatą, kuris kaip paaiškėjo, turėjo būti naujai pristatytas š.m. rugsėjo mėnesio pradžioje. URT siūlytų, kad VLIKas pritarėtų mūsų diplomatų atstovų įsijungimui į Lietuvos delegaciją PET, jei diplomatai pareikštų pagėdavimą toje delegacijoje dalyvauti. Toliau URT siūlytų, kad VLIKas pavestų Vykdomajai Tarybai rūpintis kad Europoje būtų įsteigtas nuolatinis PET biuras, kuris veiktų kaip PET institucija ir pasiimtų uždavinį koordinuoti pavergtųjų tautų politinius žygius Europoje.

Pripažįstant labai didelę reikšmę PET ir labai aukštai vertinant jų veiklą, būtų tačiau neišmintinga sudėti visas mūsų laisvinimo viltis ir pavesti visus sprendimus. Tenka turėti omenyje, kad PET yra sudarytos pirmosios Europos pastangomis. JAV-bių politika yra labai aiškiai nusistačiusi už pavergtųjų išlaisvinimą. Bet visa tai jokiū būdu negali atpalaiduoti mus pačius stovėti mūsų reikalų sargyboje ir VLIKą — nuo jo pasiimtų prieš tautą įsipareigojimų. Kiekvienu atveju mes turime turėti nuo niekieno nepriklausomą aukščiausią politinę instituciją, kuri būtų laisva daryti visus žygius ir visus sprendimus, kuriuos ji randa Lietuvos labai reikalingus.

Ryškejantios politinės padėties akivaizdoje, URT siūlytų, kad VLIKas patikslintų kai kurias pagrindines gaires dėl mūsų lietuviškųjų veiksmų santykiavimo.

Su ALTA, atrodo, nieko nėra, kas galėtų kelti susirūpinimą. Tenka tik pasidžiaugti sklandžiu ir sutartiniu bendradarbiavimu. LLK studijinis darbas bendram lietuviškam reikalui gali tik į naudą eiti. LLK politinės veiklos svaris yra perėjęs į PET, kas, atrodo, nebuvo ir neturėtų būti klūtimai VLIKui glaudžiai bendradarbiauti.

Turint galvoje, kad JAV-se grupių yra sutarta šaukti VLIKo sesiją JAV-se užsienio politikos reikalai ir tolimesnė laisvinimo programa neabejotinai turės būti ten pagrindiniai svarstoma ir sukonkretinama. URT nuomone, ten būtų vieta iš pagrindų visus mūsų nusistatymus perkratyti ir padaryti nutarimus, kaip visa mūsų laisvinimo veikla turėtų būti artimiausioje ateityje vairuojama ir organizuojama.

Pateikdama šiuos samprotavimus VLIKui, URT norėtų įsakiškai atkreipti VLIKo dėmesį, kad ypač užsienio politikoje reikalinga sutartina ir vieninga linija.

I LENKIJĄ GRĮŽO LENKŲ EGZILŲ POLITIKAS

PPA praneša, kad lenkų egzilų politikas Hugon Hanke po 16 emigracijos metų grįžo į Lenkiją. Komunistinės Lenkijos žinių agentūros paskelbtomis informacijomis, Hanke grįžęs dėl visiškos egzilų politikų izoliacijos ir dėl to, kad patys egzilai neturį jokios konstruktyvios koncepcijos. Remiantis paties Hugon Hanke Varšuvoj padarytu pareiškimu, galima būtų spręsti, kad jo grįžimas į Lenkiją buvęs desperatiškas žingsnis Ženevos konferencijos pasėkoje. Tačiau lenkų egzilinis prezidentas A. Zaleski pareiškė, kad jo nuomone, greičiausiai H. Hanke grįžęs į Lenkiją nesavonoriškai, nes visas jo nusistatymas buvęs antikomunistinis. Hanke priklausė krikščionų demo-

kratų partijai; iki 1930 m. buvęs, kaip "Stuttgarter Zeitung" praneša, vienas iš žymiausių krikščioniškųjų profesinių sąjungų veikėjas Aukštutinėje Silezijoje. Karo metu jis bendradarbiavo su lenkų Londono vyriausybe. Vėliau apie jį nieko nebuvo girdima, kol prieš kelias savaites A. Zaleski paskyrė jį lenkų egzilinės vyriausybės Londone ministru pirmininku. "Observer" mano, kad tai buvę komunistų "suvedžiotųjų bei prievartautojų technikų" surežisuota, tikslu sukelti egzilų tarpe sąmyšį.

Knyga — ištikimiausias draugas. Pirkite ją ir skaitykite.

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street
Unley Road
Mount Gambier

Port Pirie
Port Lincoln
Port Adelaide

Hindmarsh
Hindley Street
Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

PRIEŠ KOLONIALIZMĄ IR KOMUNISTINĮ IMPERIALIZMĄ

Birželio 23 d. JAV-bių Atstovų Rūmai priėmė rezoliuciją Nr. 149, kuri yra svarbi kovoje už išlaisvinimą Lietuvos nepriklausomos valstybės. Rezoliucijos įvade paminima, kad ar tai komunistinis imperializmas ar kolonializmas neigia žmonių teises; JAV žmonės jau tradiciniai rėmė tautų aspiracijas pasiekti savivaldos ar nepriklausomybės, taip pat juos rėmė kovoje prieš kitų tiraniją ir užviešpatavimą. Todėl kongresas nutarė, kad JAV-bės per savo atstovus Jungtinėse Tautose ir per kitas užsienio organizacijas, padėtų pavergtiesiems atsiekti savo išlaisvinimo, kad jie galėtų stoti ir gyventi kartu su kitomis laisvomis tautomis.

25 JAV kongresmanai kalbėdami rezoliucijos priėmimo reikalu aiškiai pabrėžė tą vergiją, kurią neša šiandien tautos už geležinės uždangos. Daugelis kongresmanų prisiminė Amerikos kovas už laisvę ir Amerikos šimtmetinį pažadą padėti ir kitiems pasaulio žmonėms atgauti savo laisvę ir nepriklausomybę. Savo įžanginėje kalboje, svarstant rezoliuciją, kongresmanas McCormack pabrėžė, kad ilgais mėnesiais galvoje, kuo galėtų jis ir jo bendradarbiai prisidėti dabarties laikų palengvinimui ir nutarė, kad geriausia yra paskelbti tą rezoliuciją.

Ypatingai pasireiškė senas lietuvių draugas kongresmanas Thomas J. Dodd, iš Connecticut valstijos. Jis kongrese pareiškė, kad reikėtų eiti dar toliau ir pasakyti visą teisybę apie bolševikų begėdiškumą. Kongresas turi pasmerkti prievartos okupaciją, kaip priežastį viso pasaulio įtempimo.

Gražinti iš tremties Estijos ir Latvijos prezidentai?

Vokiečių telegramos agentūra dpa, pasiremdama suomių laikraščio "Hufvudsbladet" pranešimu, paskelbė sensacingą žinią, kad Estijos paskutinis prezidentas Konstantinas Paets ir Latvijos prezidentas Karlas Ulmanis esą gražinti į savuosius kraštus. Su abiem prezidentais esą gražinta taip pat visa eilė buvusių Pabaltijo kraštų veikėjų.

Šios žinios tikrumą informuoti estų ir latvių sluogsniai Vakaruose abejoja, nes grįžusieji karo belaisviai pasakoje, kad K. Paets, kuriam šiemet suėyt 81 m. amžiaus, esąs Rusijoje miręs. Taip pat ir Ulmanis, kuris šiuo metu būtų 78 m. amžiaus, turimomis žiniomis, esąs Habrovske, Amuro upės srityje (Sibire) 1948 m. miręs.

Pabaltijis lieka draudžiama zona vakariečiams

Paskutiniu laiku Sovietai, "normalizuodami santykius su laisvuoju pasauliu ir mažindami pasaulio įtempimus", kilsterėjo kiek ir sandarią geležinę uždangą, leisdami Sovietų Sąjungoj lankytis "kapitalistinių kraštų" gyventojams. Tačiau šis leidimas lankytis Sovietų Sąjungoj neliečia Pabaltijo kraštų. Nelabai senai tai patyrė Maskvoje viešėję švedai. Dabar tas pats atsitiko dviem JAV Atstovų Rūmų nariams J. F. Holt ir J. Rhodes. Abu parlamentariai lankydami Sov. Sąjungoje pareiškė norą nuvykti ir į Rygą, tačiau, kaip praneša LAIC, Sovietų vyriausybė jiems tokį leidimą duoti atsisakė, motyvuodama, kad į Pabaltijį parlamentariai galėsią nuvykti, "kai santykiai pagerės." Tik vokiečių žurnalistų lėktuvui, iš rytinio Berlyno skridusiam į Maskvą, buvo leista nutūpti Vilniaus aerodrome. Tačiau jie ten išbuvo vos 80 minučių — kol spėjo pavalgyti.

DĖMĖSIO!

Lietuviškas krupnikas ar degtinė

Pomeranz, Slyvinė, Stumbrinė — nepamainoma šeimos švenčių progomis! Reikalaukite buteliuose tik-tai Ernstan Bottling Co. Ltd. su Amerikos Ereliu ant etiketės.

Ar jau sumokėjote prenumeratą už II pusmetį?

PAVERGTOJE TEVYNEJE

Tautybių santykiai

Šis vienodas visų Sovietijos gyventojų vargas padeda bolševikams įgyvendinti "stalininę tautinę politiką". Šiandieną Lietuvoje antagonizmas tarp atskirų tautybių mažai jaučiamas. Net ir į iš nežinia kur atkeliavusį rusą žiūrima, kaip į darbo draugą, kuriam tenka tą patį vargą vargti. Tiesa, mišrių vedybų su rusais, ypač lietuvių vyrų (moterų perteklius!) pasitaiko retai: vis jie nėra "savi". Tačiau po truputį priprantama, kad piktybių šaltinis yra komunizmas ir jo rusiškų formų nebežiūrime.

Šias Sov. Sąjungos gyventojų nuotaikas patvirtina taip pat ir žinios, gaunamos iš Vokietijai priklausiusių žemių. Ten taip pat tarp vokiečių ir lenkų antagonizmas nėra. Visi jaučia tam tikrą solidarumą prieš komunistinę sistemą, kuri vienodai išnaudoja visas tautas.

Partinė veikla

Nežiūrint, kad jokios literatūros, išskyrus komunistinės, gauti negalima ir žmonės apie kitokias santvarkas mažai ką žino, antikomunistinis nusistatymas jaučiamas visur, net jaunuo-menėje. Visa aplinka — tėvai, draugai, pažįstami — komunizmo nekenčia. Komjaunuolių skaičius mokyklose yra mažas. Į juos einama dėl materialinių išskaičiavimų. Dažniausiai tai yra asocialus elementas, kuris iš viso neturi vardo. Pvz. vienas girtuoklis, kuris, kaip žmonės sako, net savo kelnes prageria, baigęs 1952 m. mokytojų seminariją, mėgino stoti į pedagoginį institutą, tačiau neišlaikė egzaminų. Įstojęs į kompartiją buvo paskirtas miestelyje G., apie 12 km. nuo buv. apskrities miesto (vardų dėl suprantamų priežasčių neskelbiame) septynmetės mokyklos direktorium. Šis direktorius, — jį vaikai vadina "Besnukiu", o žmonės tiesiog "chuliganu" — gavęs kariniam apmokymui šautuvą, iššaudė apylinkės gyventojų vištas. 1953 m. per Velykas vaikai nešėsi iš bažnyčios ugnies. Direktorius pamatęs, kad tarp jų esama ir jo vadovaujamos mokyklos mokinių, pradėjo vaikų vesti ir ugnį atiminėti. Taip jis susidūrė su viena maždaug 16 m. amžiais mergaite I., iš kurios taip pat norėjęs atimti ugnį. Tačiau pastaroji nepasidavė. Įvyko grumtynės. Mergaitė pradėjo šaukti. Subėgo daugiau Direktorius pakliuvo į nemalonią padėtį. Panašaus pobūdžio bolševikiniai veikėjai — "persistengėliai", žinoma, kompartijos autoriteto gyventojų akyse pakelti negali.

Kaimuose komjaunuolių tėra vienas kitas. Ten net nelabai stengiamasi juos į komjaunuolius tempti. Anksčiau prie MTS stočių veikė politiniai skyriai, kurie leido laikraščius. Juos žmonės tačiau mažai skaitė. Vertėsi jie grynai iš valstybės subsidijų. Pvz. paminėsime kito buv. apskrities miesto Y MTS politinio skyriaus veiklą. Iki 1954m. šiame mieste ėjo 3 laikraščiai. Stambiausias rajoninis ėjo 3 kart į savaitę. Turėjo 1.400 egz. tiražą. MTS politinis skyrius leido kitą laikraštį, kuris ėjo 2 kart į savaitę. Jo tiražas buvo skelbiamas 750. Trečias laikraštis buvo leidžiamas miesto. MTS politinio skyriaus leidžiamam laikraščiui buvo skiriama popieriaus 750 egz. tiražui. Jo pardavdavo vos 100-150 egz. Šio laikraščio kaina 10 kapeikų. Tuo būdu mėnesinės pajamos siekė 120-180 rb. Tuo tarpu jo išlaidos buvo nepalyginamai aukštesnės. Vien redaktorius — 4 skyrius baigusio partinio — atlyginimas siekė 1000 rb. mėnesiui. Sekretorius gaudavo 900rb., literatūros darbuotojas — 790 rb. ir mašininkė 600rb. Tuo būdu vien redakcijos kolektyvo algoms mėnesiui išleidavo 3.390 rb. Laikraščiui gaunamą popierį pardavdavo vietos gyventojams. Žinoma, kad panašaus pobūdžio komunistinė veikla negali gyvenojams imponuoti. 1954 m. pradžioje ši laikraštį ir visą MTS politinį skyrių uždarė. Dabar minėtame mieste 3 kart į savaitę teiseina tik vienas rajoninis laikraštis.

Vartotojų aptarnavimas

Š. m. rugpjūčio 31 d. "Tiesos" vedamasis skiriamas vartotojų aprūpinimo klausimams apsvarstyti. Kaip paprastai šie vedamieji, taip ir šis pradeda-mas panegirika: esą prekių apyvarta Lietuvoje palyginus su 1950 m. pakilusi 97,3%. Parduota prekių buvę už 103,8 mil. rb. daugiau, negu per tą patį praeitų metų laikotarpį. "Kyla prekybos kultūra" — rašo "Tiesa", "Ką toji prekybos kultūra reiškia, sunku suprasti. Nebent tai, kad N. Lietuvoje prekybininkams rūpinantis paklausos patenkinimu, pirkėjai krautu-vėse galėjo pirkti visko, ko tik norėjo, dabar gi besirūpinant prekybos kultūra, pamirštama pasirūpinti pirkėjams reikalingų prekių. Prekių trūkumas jaučiamas ne tik kažkur provincijoje, kur nėra nei žibalinų lempų, žibintų, pieno koštuvų, emaliuotų indų, bet ir Lietuvos sostinėje nėra nieko geriau. Tos pačios "Tiesos" žodžiais Vilniaus universalinėje krautu-vėje "nuolat trūksta medvilninių siuvinių, ūkinių ir kitų prekių". Kauno miesto valgyklose — jos dabar vadinasi visuomeninio maitinimo įstaigos — esą trūksta daržovių ir pan. Tai esą, pasak "Tiesos" todėl, kad kai kurie elementai naudo-damiesi kai kurių įmonių žioplumu, superka prekes pardavimui aukštesnėmis kainomis, o eilėje atvejų jų bendrininkai būna prekybos darbuotojai. Esą tokių faktų dažnai pasitaiko, bet "prekybos ministerija ir miesto prekybos skyrius su tokiais gėdingais reiškiniais ryžtingai nekovoja."

Kaipgi kovoti su vagyste, kada šis reiškinys yra esminė visos bolševikinės sistemos savybė.

Respublikos dainų šventė Vilniuje

"Sovietskaja Litva" Nr. 177 pranešimu š. m. liepos 21 d. įvykusioje Vilniuje dainų šventės varžybose pirmąsias vietas užėmė šie meninės saviveiklos sambūriai:

mišriųjų chorų varžybose: Vilniaus un-to, Ukmergės pedagoginės mokyklos, Kauno aklyčių kombinato, Skaudvilės raj. "Gegužės Pirmosios" kolūkio ir Klaipėdos miesto Vykdomojo Komiteto chorai,

dainų ir šokių varžybose: Kauno Politechnikos instituto, Kauno miesto medicinos darbuotojų prof. s-gos, Kretingos vid. mokyklos, Šiaulių raj. Raud. Vėliavos kolūkio, Kauno "Inkaro" kombinato ir Kauno pramoninės kooperacijos darbuotojų dainų ir šokių sambūriai;

kanklininkų varžybas laimėjo Šiaulių Kultūros Namų ir Telšių "Mąsčio fabriko kanklininkai.

skudutininkų varžybas laimėjo Panevėžio pedagoginė mokykla.

dūdų orkestrų tarpe pirmą vietą užėmė Panevėžio mėsos kombinatas ir Alytaus Kultūros Namai.

Tautos šventės minėjimas Miunchene

Š. m. rugsėjo 3 d. Mosache erdvioje svetainėje, Muencheno lietuvių su-rengė Tautos šventės minėjimą. Dalyvavo gausus vietos ir iš toliau atvykusių lietuvių būrys. Atidaromąjį žodį pasakė PLB Muencheno apylinkės vicepirmininkas J. Barasas. Šventės prasmę apibūdino turininga paskaita Letuvių Darbo Kuopų kapelionas kun. Liubinas. Meninė dalis susidėjo iš choro dainų ir deklamacijų. Dainavo Lietuvių Darbo Kuopų vyrų choras, muziko Strolis diriguojamas. Choras puikiai padainavo kelias nuotaikingas lietuviškas dainas. Įdomi buvo ir pobūvinė dalis.

SOVIETAJ NORI GAUTI NOBELIO LITERATŪROS PREMIJĄ

"Latvija" Nr. 33 praneša, kad Sovietų Mokslių Akademija pasiūliusi "Ramiojo Dono" ir kt. bolševikinių veikalų autorių Michail Šolochov kandidatų Nobelio literatūros premijai.

PSICHOLOGINĖS KETURIŲ KONFERENCIJOS ŽENEVOJE PASEKMĖS PAVERGTIESIEMS

Vokiečių spauda praneša, kad pastutiniu metu pabėgėliai iš Rytų Vokietijos pasiekė rekordinius skaičius. Įdomu, kad pabėgėlių daugumą sudaro žmonės, kuriems tiesioginiai negrėsė persekiojimo pavojus. Iš to persiši išvada, kad šie pabėgėliai yra sukurtos "atmosferos" aukos. Jau anksčiau buvo nurodyta, kaip bolševikai savo "vidaus rinkai" atvaizduoja derybas su Vakarais. Specialus "Basler Nachr." korespondentas Berlyne praneša nuotaikas, kurias sukėlė sovietų okupuotų kraštų gyventojuose Ženevos pasitarimai. Visos viltys, kad JAV niekuomet nedarys kompromiso su Sovietais sudužusios. Pradžioje žmonės bolševikų laikraščiams ir radijui nenorėjo net tikėti. Tik po to, kai Laisvosios Europos ir kiti radiofonai davė panašias informacijas, gyventojus apėmusi rezignacija, kuri kartais iš desperacijos pavirsta anti-vakarietiškomis nuotaikomis. "Už geležinės uždangos kalbama net apie amerikony Rytų Europos išdavimą" — rašo minėto laikraščio korespondentas. Sovietai šias nuotaikas vykusiai stengiasi išnaudoti savo naudai. Šito Vakarų pralaimėjimo šaltinis glūdi, anot de Madariaga, tame, kad Vakarų politikai dar nėra suvokę vandeni-lio bombos pamokos. Jeigu vandeni-lio bomba, kaip didžiulis karo autoritetai tvirtina, padaro totalinį karą neįmanomą, tad lieka nuolatinis šaltas karas. Savo esmėje ir Ženevos konferencija buvo ne kas kita, kaip vienas "mūšis" šaltajame kare. Visa sovietiškoji propaganda, skelbianti apie "Pasaulio Taikos Sąjūdžio" laimėjimus, privertusius karo kurstytojus pasitraukti į užkulius; apie reikalą "taiką mylinčioms liaudies respublikoms" ir toliau eiti pradėtu keliu, nes tik esą "bekompromisine ir griežta kova" galinti niekais paversti "monopolkapitalistų intrigas", Chruščiovo pareiškimai Berlyne, kad S. Sąjunga niekuomet neleisianti, kad R. Vokietija būtų priversta atsakyti savo "socialinių laimėjimų", rodo, kad rusai gerai suprato Ženevos konferencijos vaidmenį ir sugebėjo ją tinkamai išnaudoti. Šaltas karas tęsiasi: Sovietai trukdo, kaip trukdė saviems piliečiams klausytis svetimųjų radijo transliacijų; persekioja, kaip persekioję bent kiek įartinus; komunistų penktosios kolonos laisvuose kraštuose dar daugiau remiamos, jų paraustinis darbas intensyvinamas, ieškoma naujų priemonių, būdų ir formų jį sudaryti sėkmingesnį. Todėl teisingai klausia de Madariaga ar nebūsią geriau jei Vakarai vietoje jam primetą šaltąjį karą silpninę, jį stiprintų. "Mes einame klaidingą keliu. Vietoje ieškojė pavergėjų draugystės, turėtumėm siekti pavergtųjų bičiulystės" — sako de Madariaga.

Ryšium su tuo negalime praleisti nepamiršę ir š. m. rugpjūčio 24 d. Eisenhowerio kalbos, pasakytos JAV Advokatų Rūmų metiniame susirinkime. "Tikros taikos negali būti" — kalbėjo prezidentas — "jeigu su ja būtų susietas priėmimas status quo, kuriame daugelis tautų yra išduotos neteisėtumui, milžinišku mastu vykdomai žmonių spaudai ir kuriame kiekviena konstruktyvi įvairiose srityse pastanga yra baimės paraližuojama... Jeigu Ženevos dvasia turi sudaryti tinkamą atmosferą taikos siekimui" — tęsė toliau prezidentas, "jei ši dvasia yra tikra, o ne tuščia klaidinanti kaukė, tada ji privalo įtaigoti visus pašalinti esančius neteisėtumus ir šventai laikyti žmogaus teisių." Tikroji amerikoniška laisvės tradicija kalbėjo Eisenhowerio lūpomis, kai jis pareiškė: "Mes neturime niekuomet sutikti su neteisėtumais, daromais silpnojo, nelaimingo, nuskrustačio atžvilgiu, nes mes per daug gerai žinome štai ką: vieną sykį sutikę pažeisti teisingumo visiems principą, negalėsime sau patiems reikalauti savaime suprantamos teisingumo teisės... Pavergtųjų kraštų spauda negali būti ilgiau pateisinama, kad ji esanti reikalinga saugumo sumetimais..." Kitoje vietoje Eisenhoweris rodo, kad jam yra žinoma, kokį baisų įspūdį Ženeva paliko pavergtoms tautoms: "Išimtinose pastangos išvengti karo... gali mus vesti, kad šios dienos neteisėybė ir skriauda atvira ar tyliu sutikimu paliks ir ateityje. Mes negalime leistis nuvedami į tokį klaidingą sutikimą. Tai reikėtų elgtis prieš mūsų sąžinę, gi akyse tų, kurie turi pakelti neteisėybę, mes tapsime pavergėjų suokalbininkai."

Šioji Eisenhowerio kalba buvo tikra prošvaitė poženeviniame tvaikė. Taip jo kalbą vertina ir daugelis laikraščių. "Rheinischer Merkur" pažymėjęs, kad Eisenhoweris sugrįvo Eisenhowerio legendą, rašo: "Teisinga taika saugume — tai yra Eisenhowerio tikslas. Visas laisvasis pasaulis ir pavergtos tautos jam turi būti dėkingos, kad jis šį tikslą iš Ženevos rūkų yra iškėlęs."

Sovietų pozicija yra išryškėjusi: Ženevos ir visas sekančios konferencijos: jie vertina kaipo šaltojo karo atskiras fazes. Nuo Vakarų dabar priklauso ar Eisenhowerio kalbą, reprezentuojančią gražiausias JAV laisvės tradicijas, teks laikyti naujo laikotarpio vakariečių politikoje pradžia, ar tai buvo senosios, rinkimų metu pažadėtos "laisvinimo politikos" užbaigimas. Šiandieną Vakarams lieka atidaryti abu keliai — ieškoti draugystės pavergtųjų ar pavergėjų. Nuo jų pasirinkimo priklauso ne tik pavergtos Europos, bet ir Vakarų civilizacijos likimas.

KNYGOS

Gautas nedidelis kiekis ANTANO VAIČIULAIČIO NOVELIŲ RINKINIO PASAKOJIMAI

Rinkinyje telpa 21 novelė, kurių kiekviena skaitoma su dideliu įdomumu. Knyga turi 342 puslapius, gražiais įrišta kietais viršeliais.

Kaina su pašto išlaidomis £1.18. 0.
Gauinama Australijos Lietuvis leidykloje, 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

Antanas Sabaliauskas — NUO IMSRĖS IKI ORINOKO, per fakirų žemę. 225 p.16/-

P. Tulpė — TILTO SARGAS, apysaka, 151 psl. 8/0

Antanas Vaičiulaitis — VALENTINA, romanas. 142 psl. 11/0

D. Pilla — SIELA UŽ SIELĄ, apysaka, kietais viršeliais. 306 psl. 19/0

Stasius Būdas — LORETA, mergaitės likimo romanas. 172 psl. 8/0

Nelė Mazalaitė — APVERSTA VALTIS, novelės. 199 psl. 7/0

Antanas Maceina — JOBO DRAMA, žmogiškosios būties apmąstymas. 240 psl.16/0

Juozas Švaistas — ELDORADO, novelės, kietais viršeliais, 150 psl. 9/9

Dr. Pr. Gaidamavičius — ISBLOKSTASIS ŽMOGUS, benamio likimo perspektyvos, 278 psl. 16/-

AUSTRALIJOS LIETUVIO Leidykloje, 35 Cator Str., Hindmarsh, S. A., yra gaunamos šios knygos (kainos su persiuntimo išlaidomis):

P. Abelkis — ATLAIDŲ PAVĖSY, romanas. 467 psl., kietais viršeliais. £1.17.0

Alė Rūta — DUKTE, apysaka, 249 psl. kietais viršeliais 13/0

Alfonsas Gričius — TROPIKŲ ELEGIJOS lyrika, 64 psl. 6/6

P. Jatulis — PO TŪKSTANČIAIS KAUKIŲ, pasakojimai iš misijonierių nuotykių Azijoje, Afrikoje, Amerikoje, Australijoje. 240 psl. 6/6

Marija Radzevičiūtė — ŽEMELĖ SVENTOJI, romanas, 183 psl., 6/6, ger. pop.8/6

Prosper Merimee — LOKYS, novelė apie žemaitijos grafo šemėtos šeimos tragediją 5/6

Balė Voveraitė — VILTRAKIŲ VAIKAI, apsakymėliai vaikams, 111 psl. 9/6

Nuo darbininko iki advokato

Š.m. liepos 6 d. Britų Kolumbijos Vyriausias Teismas suteikė diplomuotam teisininkui Jonui J. Juškaičiui teisę verstis Kanadoje savistoviai advokato ir notaro praktika.

Atsiekus mūsų tautiečiui užsibrėžto tikslo, užėmus atsakingą ir įtakingą postą Kanados viešajame gyvenime, kas yra kartu ir visų lietuvių laimėjimas, trumpai prisiminkime jo nueitą gyvenimo kelią.

Advokatas Juškaitis gimė Mažojoje Lietuvoje. Tėvai jį pasiuntė į vokišką pradžios mokyklą, tačiau nuo lietuvių bėgs jis nenukrypo. Lankė Šilutės progimnaziją ir brandos atestatą įsigijo Klaipėdos Vytauto Didžiojo Gimnazijoje.

Aukštuosius mokslus jis ėjo Vilniaus Universitete. Šią mokslo įstaigą načiams uždarius, p. Juškaitis dirbo pedagogo darbą Adučiškio progimnazijoje, Skuodo gimnazijoje ir Vilniaus II-troje mergaičių gimnazijoje. Prieš antrąją bolševikų okupaciją ir pasitraukimą į Vakarus 1944 m. jis buvo lektorius Vilniaus Pedagoginiame Institute ir kartu dirbo Vilniaus Apygardos Teismo Prokuratūroje.

Tremtyje adv. Juškaitis teisės, politikos ir ekonomijos mokslus studijavo Heidelbergo ir Marburgo universitetuose Vakarų Vokietijoje.

Po antrojo pas. karo jis atvyko į Kanadą kaip politinis pabėgėlis be cento kišenėje, be giminių, be įtakingų mecenatų. Jis pradėjo kurti gyvenimą iš naujo dirbdamas Kanados tolimosios šiaurės miškuose.

Susitaupęs šiek tiek pinigų, jis įstojo į Toronto Universiteto Juridinį Fakultetą, kuris mokslo atžvilgiu yra vienas iš aukščiausiai pastatytų visoje Šiaurinėje Amerikoje. Santauptoms išsekus, jis uždarbiavo nešiodamas knygas pardavinėti nuo durų prie durų. Po to gavo darbo kaip šlavikas privačiame turtuolių klube. Naktimis ilgą valandą plaudavo grindis, o dienos metu jis lankydavo paskaitas universitete. Vėliau, pamatęs, kad savo žinojimu gali pasitarnauti kitiems, jis atidarė vertimų ir patarimų biurą, visą laiką nepamesdamas iš akių tikslą — prisimušti į advokatus.

Nors turėjo užsidirbti lėšas pragyvenimui ir studijoms, adv. Juškaitis vis dėlto rado laiko dalyvauti ir visuomeninėje veikloje. Jis yra vienas iš Kana-

dos Lietuvių Studentų Sąjungos steigėjas ir buvęs jos valdybos pirmininkas per pirmąsias dvi kadencijas. Vėliau jis ėjo Toronto Universiteto Lietuvių Studentų Klubu pirmininko pareigas. Jis taip pat buvo išrinktas į pirmąją Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybą. Jis yra narys sekančių organizacijų ir Draugijų: Canadian Bar Association, Law Society of British Columbia, Vancouver Bar Association, Lietuvių Teisininkų Draugijos Kanadoje, Kanados Lietuvių

Centro Tarybos, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje ir priklauso kitiems organizaciniam vienetais. Šiuo metu adv. Juškaitis yra Kanados Lietuvių Bendruomenės Britų Kolumbijos Apylinkės Valdybos Pirmininkas ir, ex officio, Krašto Tarybos narys.

Spaudos darbe adv. Juškaitis aktyviai reiškiasi nuo gimnazijos laikų. Jis rašo "Mažosios Lietuvos Keleivijoje", "Vakaruose", "Mokslo Dienose", "XX Amžiuje". Tremtyje jo straipsnius užtiknam "Mūsų Kelyje" ir vokiečių pokarinėje spaudoje. Šiuo metu jis bendradarbiauja "Nepriklausomoje Lietuvoje", "Naujienuose", "Drauge" ir kituose leidiniuose. Toronto Universiteto Juridinio Fakulteto metraštis per kelis numerius yra atspausdinęs jo mokslinius darbus: "Russian Political

Šių metų rugsėjo 15-17 d.d. vykusioje Royal South Australian Society of Arts pavasario parodoje tarp išstatytų 92 Adelaidės dailininkų darbų savo darbus buvo išstatę du lietuviai

Penology", "Gustav Radbruch, the still neglected Relativist", "On the Understanding of the Supreme Court of Canada."

Pernai p. Juškaitis baigė Teisų Fakultetą. Su dviem kitais diplomuotais teisininkais, kartu su juo baigusiais Toronto Universitetą, jis pasirinko Britų Kolumbijos provinciją atlikimui vienerių metų nustatytos teismo praktikos. Šį pavasarį jis išlaikė valstybinius egzaminus labai gerai, pirmuoju savo laidoje ir jam buvo pasiūlyta prokuroro padėjėjo tarnyba valstybės gynėjo įstaigoje. Tačiau adv. Juškaitis pasirinko privačią praktiką. Liepos mėnesio pradžioje jis buvo Vyriausiojo Teismo prisaikdintas ir jam suteiktos visos teisės ir privilegijos atidaryti savo įstaigą ir verstis advokato bei notaro praktika. Pagal vietos įstatymus jis buvo priimtas į Kanadiečių Teisininkų Tarybą, kuriai priklauso advokatai ir teisėjai, pilnateisiumi nariu ir tapo Vyriausiojo Teismo valdininkas. Tuo būdu adv. Juškaitis yra pirmas ir tuo tarpu vienintelis lietuvis, kuris baigė visus teisų mokslus Kanados Universitete, įsigijo Teisų bakalauro akademinį laipsnį Kanadoje ir buvo priimtas į Kanados Advokatų Tarybą.

Dėl tų laimėjimų jis turėjo sunkiai ir ilgai kovoti. Jo pasiryžimas, darbštumas ir gabumai nugalėjo visas kliūtis. Jam puikiai žinomos ir suprantamos dirbančiųjų problemos, nes pats turėjo užsidirbti sau pragyvenimą ir mokslapinigius fiziniu darbu. Reikia tikėtis, kad jis sėkmingai gins mūsų tautiečių visus pagrįstus interesus istatymų ribose. Kaip pilnateisis Kanados advokatas, p. Juškaitis dabar gali stoti ir ginti bylas visų devynių angliškiųjų provincijų visuose teismuose ir pačiame Vyriausiame Kanados teisme, Apeliaciniame Tribunole Ottawoje, Advokato ir notaro Juškaičio įstaigos adresas: Suite 14, Tunstall Building, 709 Dunsmuir Street, Vancouver 1, British Columbia, CANADA.

Dr. Anzelmas Gailius
Fort Langley, B. C.

LIETUVIAI MENO PARODOJE

dailininkai — Stasys Neliubšys ir Leonas Žygas.

Stasys Neliubšys kūrinyje "Dailininkas" persistatė, kaip charakteringas, įdomus, stiprios kompozicijos ir meistriško piešinio dailininkas. Pažvelgdamas į vaizduojamą subjektą psichologiškai, jis nejuociomis priverčia žiūrovą pajusti paveiksle vaizduojamojo asmens dvasinį pasaulį.

Paveikslas atliktas drąsiai, panaudojant visas aliejinės technikos plonybes, realistinėje neoklasinėje manieroje, kuri paskutiniu metu laiku po įvairių eksperimentinių klaidžiojimų pradeda užvaldyti jau ne vieną dailininką.

Neveltui atsiliepdama apie St. Neliubšio darbą meno kritikė Elisabeth Young dienraštyje "The Advertiser" atžymi jį kaip drobę charakterio ir jėgos, o meno kritikas Esmond George savaitraštyje "Sunday Mail" vadina S. N. kūrinių drąsiu ir originaliu darbu.

Leonas Žygas jaunosios kartos dailininkas parodoje buvo išstatęs tris aliejiniai atliktas darbus — "Marinorama", "Daržovių kompozicija" ir "Miškas". Jau ankstyvesnėje moderniojo meno parodoje atkreipęs dėmesį meno kritikė Elisabeth Young paveikslu "Freudian Charms", šioje parodoje L. Žygas kūrinyje "Miškas" rodydamas palinkimą į abstrakciją, žalsvų tonų skale iššaukia efektingą miško nuotaką, leiddamas žiūrovui pajusti daug erdvės ir ramios miško šlamesio muzikos. Rėkiančiu disonansiniu koloritu "Marinoramose" L. Žygiui ne visai pasiseka pagauti išsiveržusios jūrų bangos ekspresiją.

Tačiau reikia pasakyti, kad L. Žygo paskutiniai darbai liudija jo tvirtą nusistatymą žengti savitais keliais, fiksuojant aplinką ir meniškumą išgyvenimus savo dvasinės prizmės spektre.

Tenka tik pasidžiaugti, kad šie du menininkai, nebodami tremties sąlygų moka rasti laiko savo dvasinių polėkių poraiškiams, tuo pačiu keliant lietuvių vardą svetimuosiuose.

Jiems, be abejonės, priklauso lietuviškosios bendruomenės, besisielojančios lietuvių kultūra tremtyje, nuosirdus ačiū.

V. Kastytis

Kas nieko neveikia —

— To niekas nepeikia.
Lietuvių liaudies patarlė

JUOZAS ALMIS JÜRAGIS

TRAGIŠKOJI ŽIBUOKLĖ

(Tąsa iš pr. AL)

Spindulingai saulė švietė.
Lūpom žiedą tą palietus
Segė į kasas mergaitė,
O žibuoklė laime kaito.
Jos širdis dainavo dainą:
Štai likimas atsimaino!
Nauja laimė ją štai lydi,
Trokšto džiaugsmo nepavydi,
Šviesų atveria jai kelį
Tolumų, erdvės, šešėlių.
Tė visi jos džiaugsmą žino:
Nebereiks jai po lazdynu
Linktį judesiu vienodu,
Oi kaip buvo tas nuobodul!

Kur širdžių jų laimė kvietė,
Ten nuėjo vaikštinėti
Du jauni — nerūpestingi.
O žibuoklei kelio vingy
Nuo lazdyno šaukė vėjas:
— Ar begrįši tu išėjus
Vėl į gimtąją palaukę?
Nors manai — ryšius nutraukei,
Nors manai — tiltai sudegę,
Pasiilgs širdis bejėgė,
Prislėgta pasaulio kito,
Vėl norėsi aplankyti
Kelį, kelmą ir lazdyną... —
Bet žibuoklei jau vaidinos
Šviesios, tolmos pasvietės.
Nesigrįžo pažiūrėti
Ar — Sudie! — kas nors jai sako,
Taip žavėjo naujas takas!
Gelsvoje plaukų pašlaitėj
Jautės ji lyg karalaitė.

O šviesi, žavi kelionė!
Buvo laukas, buvo klonis,
Buvo paupio pašlaitės,
Saulės spinduliuos įkaitė,
Buvo vėsios miško aikštės,
Kur meilužiai ėjo vaikščiot.

Tiek vaizdų, tiek įvairumo
Slėpė šviesūs žemės rūmai!
Ir žibuoklė ėmė geisti,
Kad saulutė nesileistų.
Kad patenkint širdį godžią,
Jai dar permažai atrodė
Ką kelionėj buvo mačius.
Nes pasaulio plotai platūs
Paslapčių dar daug žadėjo,
Daug dar ką paslėpę laikė —
Jai reikėjo laiko, laiko...

Bet staiga žibuoklė juto
Sunkų nuovargį nebūtą
Ir širdis lėčiau jai plakė
— Tai iš laimės! — ji sau sakė.

Pasipurtė dar nustebus,
Bet į širdį slinko stabas
Kaip šalti lediniai pirštai.
— Argi mirštu, argi mirštu! —
Buvo taip labai pavargus,
Kad akis užpylė margos
Žalsvos, rausvos, gelsvos ugnys,
Rodos krito į bedugnę
Visiškai jėgas išėmus
Ir staiga tamsiai aptemo... — — —

Kur beržų balta alėja
Kaimo gatvėn įsiliejo,
Ir šešėliai buvo vėsūs
Baigės kelias mylimiesiems.
Saulė, spindulius surinkus,
Už kalnų tyliai nuslinko.
Baigėsi diena auksinė,
Tik pašvaistė vakarinė
Virš kalnų viršūnių degė,
O dangus žvaigždėlėm segės.
Tolumoj girgždėjo svirtys
Lyg kartoje: — Skirtis, skirtis... —

Kai kalbėjo jie — sudievu —
Rūkas, kylantis iš pievų,
Sutėmų melsvi šešėliai
Supo juos lyg debesėliai.

Dar pabūt kartu juos gundė
Vakaro ramaus sekundės,
Ilgesys, kurs siausti ima
Širdis, prieš išsiskyrimą;
Ilgesys, kurs meilės jausmą
Leidžia just kaip saldų skausmą;
Kurs nostalgija nugirdo
Mylinčių ir jaunų širdį.
Ilgesys tas nepaleidžia,
Guodžia jis kartu ir žeidžia.
Pynės žvilgsniai, rankos pynės,
Tilo žodžiai paskutiniai.
Priemotoje kaimo svirtys
Šaukė: — Laikas! Laikas skirtis! —

Paslapčių naktis daug turi:
Pilnas mėnuo žemėn žiūri
Ir žvaigždžių auksinis raštas
Nesuskaitomai bekraštis
Tolimoj tolybėj žėri;
Ėmė rodos atsivėrė
Begaliniai platus plotai,
Žiburiais šviesiais nukloti,
Ir širdis, džiaugsmu žvaigždėta,
Tarp žvaigždžių sau jieško vietos.

Mylinčiųjų širdys greitos
Tarp žvaigždėlių susieiti,
Nes naktis žvaigždės mums rodo
Ilgesio sapnų paguodai.
Žalsvoje šviesoj mėnulio
Šviesiai blizga karklo liūliai:
Upeliukas savo vagoj
Kaip sidabro juosta dega,
Mirga dega — neužgęsta.
Pumpurai naktį pribrešta,
Kevalų grandis sprogdina,
Lieja kvapo svaigų vyną,
Ir, aitrais kvapais pripildę
Paslaptingai šviesią naktį,
Nerimu priverčia plakti
Širdį veržiantis iš kiauto,
Pasiilgus aukšto skliauto.

Kai naktis, žvaigždėm suspindus
Iš slaptingo burtų indo
Žemėn žalsvą šviesą pylė,
Ji namo sugrįžo tyliai
Ir, prie veidrodžio priėjus,

Rūpestingai apžiūrėjo,
Akis, kaktą, plaukus, lūpas.
Ji dar jautė keistą ūpą
Audrinant giliai jos širdį,
Nes diena ją taip nugirdė
Nuostabiais jausmų dalykais.
Ji stebėjo ar paliko
Veide pėdsakas nors vienas
To, kas išgyventa dieną.
Skrustus rankomis lytėjo —
Tai nebuvo darbas vėjo,
Kad jina visa nuraudus.
Kažkas kita ten išaudė
Ant jos skruostų švelnų šydą,
Kad kaip rožės jie pražydo...

Iš kasų žibuoklė segė,
Jau apvytusią, bejėgę.
Veidrody save pamatęs
Ta savęs nepažino:
Tai ne ta iš po lazdyno,
Akys buvo ne tos pačios,
Linksmi žerėnčios ir šviesios,
Apie jas pilki pavėšiai,
Ir veidų jos mėlynumas
Buvo apneštas lyg dūmais.
Laimės dieną tegyvenus,
Buvo ji labai pasenus,
O gulėdama ant stalo
Jautė kaip širdis jai šla.

O mergaitė neužmigo,
Jos širdies švelniausios stygos,
Džiaugsmo skambesiu pritvingę,
Jaudino saldžiai krūtinę.

Dienoraštį atsivertus
Pergyveno ji dar kartą
Kaip per visą dieną šviesią
Laimė jie dalinos dviene.
Rašė — laimės sakmę pynė,
Kaip jis melsvą žiedą skynė
Ir juo aukso žiedo vietoj,
Buvo juodu sužadėti.
Kaip jų priesaiką girdėjo
Saulė, laukas, gelės, vėjas.
Vyturių daina skardeno
Ir lydėjo juos per dieną.

(Tąsa 5 psl.)

Juozas Mikštas

MILŽINAS DIDVYRIS ŠVENTASIS

KAIP GREIT

○ kaip greit mielos valandos čia
[skrenda,
Kaip lengvos šilkasparnės paukštės.
Ir veltui jas širdis grąžinti bando,
Ir veltui noris jas prišaukti.

Jau išlenkėm ne vieną taurę svaigią,
Daina smagiai lydėjo dainą.
Bet ir daina kaip sapnas pasibaigia,
Ir džiaugsmas taip staiga praėina ...

Argi todėl toks liūdnas tavo veidas
Ir ilgesiu pasrūvę akys?
Numirs draugystė, ir neliks nė aido
Jausmų, kurių čia neišsakėm.

K. Kunca-Kuncevičius

KAUKĖ PO IDEJOS KAUKĖ

Kaip perlus moki sentimentus berti
Moki tikrovę aplenkti take ...
Moki Tėvynę nykumon nužerti
Ir kaip šešėlis slinkti su kauke.

Slinkti per minių pranašų pakvipeš
Klastai pasėti pilnačio vare ...
Ir lyg Atila pergalėn užlipęs
Laisvę skandinti Dantės pragare.

Sumindyt bėdžių troškimus ir norus,
Saulę paslėpti idėjų ruke
Nes tu šio amžiaus nuodaširdis voras
Kruvina kauke, kaukė su kauke.

Akla moteris teisių daktarė

Prieš porą mėnesių garsusis Har-
vard Un-tas (Cambridge, Mass.) su-
teikė 15 asmenų įvairių mokslų gar-
bės daktaro laipsnį. Įdomu pažymėti,
kad tas universitetas per daugiau
kaip 300 metų tik pirmą kartą garbės
daktaro laipsnį suteikė moteriai. Ji
gavo gimusi akla ir kurčia 75 metų
amžiaus Hellen Adams Keller, visame
pasaulvy pagarsėjusi aklųjų ir kurčių-
jų vadovė, rašytoja, kuri, universiteto
žodžiais, "iš ramaus, tamsaus pasau-
lio atnešė mums šviesą, kurios aikėji-
mu ir pavyzdžiu mūsų gyvenimas ta-
po turiningesnis."

Rašė — o pušų vargonai
Gaudė atminty maloniai.

Ir toliau tenai ji rašė
Ką žadėjo jai, ko prašė
Karštos mylimojo lūpos;
Kaip viršūnės medžių supos,
Kaip viliojančiai atrodė
Samanų žalia paklodė,
O dangum, šviesiai mėlynu,
Debesėlių plaukė minios;
Kaip jincai saldžiai bejęgė,
Kaip skruostai jos kaito, degė,
Kaip širdis pulsavo — plakė,
O plačiai atvertos akys,
Akysė jo pasinėrę,
Iš šaltinių laimės gėrė —
Kaip jausmai juos kėlė, nešė
Jinai rašė vis ir rašė.
O naktis, šviesi naktelė
Daug svajonių jai sukėlė,
Ateities vaizdus jai rodė
Kaip vaizdavo jai jo žodžiai.
Jie skambėjo jai iš naujo
Širdį burdami ir kraują.
Dėdama žibuoklę trapią
Tarpe prirašytų lapų
Ji dieneraštį užvožė,
Bet nakties slaptas grožis
Šaukė ją, atverus langą,
Vėjui nešant kvapo bangą
Nuo pabundančių arimų,
Dar ilgai svajonėj rymot ...

Spaudžia knygos svoris kietas,
Atsidust permaža vietos.
Ir žibuoklė jaučia: jėgos
Ją apleidžia ir pabėga.
Jai baugu, kad jos žiedelį
Taip visai suspausti gali.
Nesvetingi knygos lapai
Glaudžia ją stipriai lyg kapas.
Žiedas nebetoks, koks buvo,
Bet sumenkės ir apdžiūvęs
Mėlynakės žibuoklėlės
Tik labai blankus šešėlis.

Kai tamsa apsupus laiko
Nejunti kaip slenka laikas,

Šitokiu pavadinimu lietuviškoje
knygų lentynoje pasirodė Dr. Pr. Gai-
damavičiaus knyga. Tėvų pranciško-
nų leidinys. Bažnytinės vyriausybės
aprobuota. Aplankas dail. V. K. Jony-
no. 246 psl. Kaina nepažymėta.

Su šia knyga Dr. Pr. Gaidamavi-
čius, lietuviškos minties plotmėje, pasi-
rodo antrą kartą. Pirmasis jo kūrinys
buvo "Išblokštasis Žmogus". Tai vei-
kalas giliai liečiantis ir iškeltantis
tremties problemų kompleksą. Knygo-
je autorius ne tik įprasmino tremties
kasdienybės būseną, bet ir atvėrė
plačią absoliutinės vertybės perspek-
tyvą. Užtai nebereikalo šitas veika-
las rado vietos lietuvių tremtinių na-
mų knygynėliuose.

"Milžinas Didvyris Šventasis" vei-
kalo akivaizdoje išryškėja būdingas
autorius mąstymo būdas. Kaip "Iš-
blokštasis Žmogus" veikale sprendi-
mas vyksta trilypėje srangoje: gyvy-
bė, gamta ir Dievas, taip pastaraja-
me veikale autorius labai ryškiai nuro-
do, kaip kiekvienas žmogus savyje
nešioja milžino, didvyrio ir šventojo
pradus: medžiagines — vitalines, dva-
sines — moralines ir religines verty-
bes. Klaidingai įsivaizduosime auto-
rius, veikala, jeigu manysime, kad jis
kalba apie kažkokius pasakų milži-
nus, legendarinius didvyrius bei ypa-
tingus šventuosius. Autorius sako:
"Mums rūpi čia realusis žmogus, pra-
dėjęs savo kelią ne laumių būrimuo-
se, ne angelų aukštybėse, o X mieste
ar kaime, Y gatvė, N numeryje. Nors
jis ir turi vardą, bet dar yra neryškus,
bespalvis. Tik kelionė, kuri ves jį per
trilypę žmogiškosios būties plotmę,
jis išryškės. Tada jo vardas pasakys
kas yra tasai keleivis" (psl. 15). Todėl
knyga nors ir turi vizijos vardą, bet
ištikrųjų ji yra realisto lietuvių filosofo
konkretus žvilgsnis į šiandien vakarų
žmogų kankinančias negeroves. Čia
atskleidžiamas moderniojo žmogaus
gyvenamosios tikrovės poveiklis su
visomis detalėmis, su visais atributais
ir lietuviškos filosofinės minties ryšku-
mu bei įžvalumu, nurodomas pilna-
ties kelias, kaip vienintelė išeitis ga-
limybė. Knyga yra filosofinio turinio,
bet nuo pradžios ligi galo, kiekvienam
suprantamoji formoj, kelia aktualias
žmogiškosios būties problemas taip,

kad skaitytojas nejučiomis įsitraukia
ir seka autorių ligi paskutinio pusla-
pio, kame išryškėja žmogiškojo gyve-
nimo tikslas, paskirtis ir galutinis jo
įprasminimas. Knyga rekomenduotina
įsigyti kiekvienam, kam rūpi keliai
jieškoti naujo priėjimo — išsivadavi-
mo iš idėjinio blaškymosi ir šiandien-
nės disharmonijos.

Milžinas

Pirmąjį gyvenimo žingsnį žmogus
pradeda žengti daiktinėje tikrovėje.
"Pradinis žmogaus mostas šioj plotmėj
yra riksmas, kuriuo jis, tarsi, apreiš-
kia savo atėjimą" (p. 15). Fizinėje
— daiktinėje tikrovėje žmogus randa
visas galimybes ugdyti vitalines ver-
tybes ir savo prigimtus polinkius. Vos
tik nušvitus pirmiesiems sąmonės
spinduliams žmogus "pradeda ap-
čiuopti savo kūną ir nustebęs patiria,
kad jo kūnas tai jis" (p. 16). Kūnas
visą gyvenimą lošia vieną iš didžiųjų
rolių. Nenuostabu, kad primityviose
tautose kūnu išreiškiama ne tik kas-
dieninius rūpesčius, bet taip pat me-
ninius ir religinius. Civilizuoto žmo-
gaus gyvenime kūno rolė pirmiausia
pasireiškia vitalinių vertybių srango-
je. "Vitalinei sričiai rūpi tikta gyven-
ti, žydėti, reikštis niekad neišsenkan-
čia energija. Ji nekliausia nei kaip,
nei kam gyventi. Ji iš viso nejieško
prasmės" (p. 18). Vitalinėje tikrovėje
pasinėrusio žmogaus pagrindinis rū-
pestis gyventi; — gyventi gerai ir tvir-
tai. Kokia šio gero medžiaginio gyve-
nimo prasmė — jįsai nekliausia. Svar-
bu, kad gyvenimas būtų geras, impo-
nuojantis ir tvirtas. "Žmogus, kuris
įsitvirtina vitalinių vertybių srity, ap-
leisdamas visas kitas, čia ir yra vadi-
namas milžinu" (p. 19).

Milžino sąvoka iškyla trijuose pa-
grindiniuose fizinės tikrovės momen-
tuose: stipruolis, ekonominis bei teh-
nikinis žmogus. Atskirai paėmus šie
momentai yra skirtingi, bet stipruolio,
ekonominėje bei technikinėje situaci-
joje esančius žmones riša vienas ir
tas pats dėsnis — gyventi. Tai dio-
nyziškas sūkis. "Jam nėra jokios nuo-
dėmės, jokio nusikaltimo, jokios nor-
mos. Visa, kas žadina aistrą, jėgą,
malonumą yra gera" (p. 26). Jos įta-
koje išsivymė sporto, ekonominio bei

techninio prado tikroji paskirtis. Kū-
no kultūra išsivymė į kūno kultą. "Ge-
riausi sportiniai žaidimai, skirti kūnui
ir jo prigimtinėms galioms lavinti, ne-
teko savo pirminės paskirties ir tapo
minių pasismaginimo ir prekybos ob-
jektu" (p. 23). Medžiaginis žmogaus
aprupinimas virto neribotu ekonomi-
niu plėšikavimu, kai tuo tarpu teh-
nikinis mašinos aparatas išplėtė savo
viešpatavimą virš žmogaus net ligi jo
sumasinimo. "Britai gali labai įjautis
su rusais ir kiniečiais politinėj —
ideologinėj srity ir kartu pardavinėti
savo prekes tiems patiems priešams"
(p. 32). "Dabarties žmonės buriasi
daugiausia ne prie maldyklų, ne prie
mokyklų, ne prie meno galerijų, o prie
mašinių" (p. 43-44).

Kitoje vertybių plotmėje iškyla val-
dovinis žmogus. Autorius sako, kad
"kiekvienas žmogus savyje nešioja
valdovo ir net tirono bruožus" (p. 49).
Valdovinio žmogaus tikslas valdyti ir
įsakinėti. Tam tikslui turi paklusti tie-
sa, moralė, meilė, religija ir t.t. Kas
stiprina galią įsakinėti ir valdyti yra
teisinga vertybė; kas prieštarauja ar-
ba silpnina neribotą valdymo galią
yra naikintina blogybė. Valdovinis
žmogus nieko nepaiso, nieko jam nėra
švento išskyrus savigij "Aš". "Valdovi-
nis žmogus nuolat tiesia rankas į sa-
ve, bet ne į Dievą. Jis atsitveria nuo
aukštesniųjų vertybių, įsitvirtina savo
pilyse — didelėse ir mažose — many-
damas, kad čia, o ne kitur, glūdi gy-
venimo prasmė. Todėl jisai yra milži-
nas, siekiąs nesibaigiančio ir nenuga-
limo valdymo" (p. 58).

Didvyris

Didvyrio plotmė yra išsivadavimas
iš daiktinės — vitalinės priklausomy-
bės, kurioje vystosi ir klesti milžinas.
Didvyrio žvilgsnis nukreiptas būties
pilnaties, savo esmės realizavimo
kryptimi. Jam rūpi ne medžiaginė ge-
rovė, bet idealinės vertybės: tiesa,
gėris ir grožis. Didvyris yra nepa-
vargstantis kovotojas už šiuos idealus.
"Juo aukštesnis yra gėris, tuo vertin-
gesnis didvyriškumas" (p. 95). Kylan-
tieji "pavojai betgi didvyriškos dvasios
žmogui yra ne atgrąsimo, o drą-
sos bei ryžto akstinai. Kitai jis nepa-
jėgtų atsiplėšti nuo savo patogaus
guolio ir niekad didvyrio aureolė ne-
sušvytėtų ant jo galvos. Didvyrišku-
mas dėl to ir tėra galimas nupuolu-
sios ir idealinės tikrovės susidūrimo,
kur kertasi priešinybės, kur tykoja mir-
ties šešėliai, kur atsiveria dilema:
būti ar nebūti" (p. 91). Užtai šia pras-
me "didvyrio kelias yra: ne pertemp-
tas idealizmas, ne grubus kasdieniš-
kumas (trivialumas), o gyvenamoji
tikrovė, palenkta idealiniam gėriui"
(p. 104). Iš idealinių vertybių aukštū-
mos didvyris mato tikrovės tragizmą,
kurį jisai ima ant savo pečių ir neša
idealo linkui. Tokiu būdu didvyris
tampa visuomenės gyvenimo spy-
ruoklis. Jis savo dvasia peršoka die-
nos nuotaikas, vidutiniųjų priimtus
papročius ir judina ateities kartas
darbui ir kūrybai. Tokiu būdu ky-
la žmonijos istorija, jos plėtotė, kuri savo
keliu gimdo naujas kančias ir šaukia
naujus didvyrius naujo pasaulio žadi-
nimui.

Didvyris žengdamas idealų krypti-
mi prieina plotmę, kurioje jis turi ap-
sispręsti: už Aukščiausią Gėrį ar prieš
Jį. Šitame apsisprendime išryškėja
galutinis didvyrio atbaigimas, jo le-
miamas pasisukimas už "absoliutinį
valdovą žemėje, kur žmogus yra die-
vas be Dievo, ir absoliutinį Viešpatį
aukštybėse, kur žmogus yra Dievas,
rymąs Dievuje" p. 106. (Maritain). Tai
šventojo ar titano apsisprendimas. Ti-
taną pasisako už visišką nepriklausomybę
nuo Dievo: "visa, kas yra, esu
aš arba nieko nėra." Prometėjus buvo
vienas iš tokių mitologinių titanų, ku-
rie sukilo prieš dievus."

Šventasis

Koks yra skirtumas tarp milžino,
didvyrio, šventojo ir titano? Milžinas
rūpinasi daiktinėmis — vitalinėmis ver-
tybėmis trokšdamas užvaldyti žemę;
titanas rūpinasi teologinėmis vertybė-
mis siekdamas užvaldyti Dievą; didvy-
ris siekia laimėti garbę ir didybę lai-
kinumo plotmėje; šventasis yra didvy-
rio perkeitimas ir išsiskleidimas amžii-
Pabaiga 6 psl.)

Savo skraiste baugiai juoda
Ir beviltiškai vienoda.
Be žvaigždžių ir be mėnulio
Tamsuma aplinkui dūli.
Rodos tiek praėjo metų
Kaip žibuoklė šviesą matė,
Kaip stebėjo ji kelionėj
Besimylint jaunus žmones,
Ir kaip, džiūgesio pagauta,
Juto laimės stiprų sriautą
Kai svajonės kūnu tapo ...
Taip graudu, kad knygos lapuos
Jai tamsybę pasitikus,
Laimės tos ir vėl neliko ...

O vienatvėj nusiminus
Praeities vaizdų grandinėj
Jai vis žavinčiai vaidenas
Pirmos jos jaunystės dienos,
Kai saulutė pasodino
Ją prie kelio po lazdynu.

Kiek ten salės, kiek ten vėjol
Kiek dienų gražių praėjo,
Kiek svajota ten svajonių
Kol pasiėmė ją žmonės ...

Kiek ten saulės, kiek ten vėjol
O pažinti nemokėjau,
Kad gali laimingu būti
Tik išmok mylėt truputį
Gimtos žemės pėdą brangią
Ir jos mėlyną padangę.
Tik patenkintoj krūtinėj
Žydi laimė pilnutinė.

Kiek ten saulės, kiek ten vėjol —
Jais gėrėtis nemokėjau
Kai sakiau jog neįdomūs
Buvo ir kaimynai romūs.
Bet jie pikto man nedarė:
Jie nei peikė, jie nei barė,
Nei man saulės neužstojo,
Nei rasos man pavydėjo,
O mane taip mėgo vėjas ...
Kaip buvau aš nedėkinga
Kai sakiau, jog laimės stingal

Ir sukilo didis noras
Dar užusti kvapą oro
Ir išvysti saulės šviesą,
Jauti ryto rasą vėsią
Ir kad glostytų ją vėjas
Iš plačių laukų atėjęs —
Išgyventi tai dar kartą
Du kart mirti būtų verta ...

Stiprūs knygos lapų ryšiai
Ir žibutei nebegrįš jau
Valandos seniai praėję
Su lietu, šviesa ir vėju.
O virpės širdis sudžiūvus
Ilgesiu dienų, kur buvo
Šviesios ir ramybės didžios,
Rytmečio aušrom pražydę;
Ilgesiu šviesos, šešėlių
Ir padangės debesėlių.
Alps skausmu širdis sudžiūvus
Praeities laimingo būvio
Nes be gimtojo kamieno
Neramu bus naktį, dieną.

EPILOGAS

Kai svajonės burtų siūlais
Austas mums pilis pasiūlo,
Einam jom susižavėję —
Tariamės į laimę eję
Per šviesias, šviesias tolybes ...
Pasiitinka realybė
Be poezijos ir grožio
Ir vaizdus šviesios svajonės
Sunkūs debesys užvožia:
Pasiuntame apgauti
Po pilkos padangės skliautais.
Realybė sunkiai slegia
Kai po jos našta patenkam.
Vos jėgų ją nešt užtenka,
Ir pakeisti ją bejėgią
Klausime save ne kartą
Ar palikti buvo verta,
Ko dėl nerimo idėjos
Esame išsižadėję.
Praeities vėl pasigendam,
Bet sugrįžt kelių nerandam ...

MILŽINAS...

(Tąsa iš 5 psl.)

nybėje. "Kaip didvyriškumas savo dinamine kova už dvasines vertybes ir savo natūraliniu taurumu perkeičia milžiną, darydamas jį didvyriu, taip antgamtinė malonė, perkeisdama didvyrį, daro jį šventuoju. Didvyriškumas išveda milžiną, kad ir civilizuoatą, iš daiktinių — vitalinių gėrybių srities ir atveria dvasios vertybų plotus, šventumas gi atbaigia didvyriškumą, įvesdamas antgamtinę viziją ir jį sudievindamas" (p. 130).

Žmogus yra dieviškojo gyvenimo dalyvis. Jį teka nenutrūkstama antgamtinė srovė, kuri užpildo žmogiškiosios būties gelmių tuštumą ir teikia jai egzistenciją. Žmogus nėra pats iš savęs. Jis nėra ir pats dėl savęs. Net ir didvyrio kelias bus be atbaigimo, jeigu jis pasiliks vien tik didvyrio plotmėje. Idealiai laukia ne tik atsiekimio, bet ir įprasminimo aukštesnėje tikrovėje. "Didvyrio kova panaši į būrinį laivą, gabenantį brangius krovinius, laivą, kur visi įtaisai veikia tvarkingai, tačiau nėra kompasas ir nematyti pakrančių švyturio" (p. 147). Kad šito laivo kelionė būtų saugi ir tikra, jis beribėse erdvėse privalo turėti orientacijos tašką ir galutinę savo kelionės paskirtį t. y. orientuoti į antlaikinę tikrovę, į "dieviškąjį žmoniškumą, kuris yra ne kas kita kaip šventumas" (p. 146). Saulius tapo Pauliumi, kad atvertų kelią į dieviškąjį žmoniškumą ir taptų absoliutinės pilnybės dalyviu. "Šventume išsipildo anas garsusis Nietzsche troškimas, kad žmogus esąs padaras, kuris reikia pralenkti. Tikta jį išsipildo ne jo antžmogio pavidalu, o amžinojo žmogaus — šventojo. Ir žemės prasmė anaipol nėra antžmogis, o šventasis, nes anas yra mūsų tikrovės neigėjas bei griovėjas, o šis — jos perkeitėjas, išaukštinimas ir įprasminimojas. Antžmogis daužo esamas vertybes, žaloja tikrovę ir tuo būdu ją nuprasmina. Šventasis gi remiasi prigimtinėmis vertybėmis, jis puoselėja iki didvyriškumo ir įveda antgamtinę tikrovę, kurios perspektyvoj sušvinta ir galutinė jo likimo prasmė" (p. 153).

Bronius Zumeris

Sportas

Vyties Sporto klubas yra numatęs, kad ateinančioje sporto šventėje dalyvaus Moterų ir Vyrų orinio komandos. Ta proga treniruotėms turi išsinuomavęs orinio aikštelę, kuri yra King William Rd. ir Park T-ce kampe. Visus suinteresuotus šia sporto šaka kviečiame kuo skaitlingiausiai atsilankyti į treniruotes, kurios, greičiausiai, vyks šeštadieniais po pietų. Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis pas p. E. Taparaską, 22 Melbourne St., Nth. Adelaide.

Vyties Vyrų orinio komanda taip pat žais P. Australijos orinio pirmenybėse, kurios prasidės spalio mėn. pirmose dienose.

Š. m. spalio mėn. 7 d. Kingsball salėje ruošiamas Vyties Sporto klubo sporto sezono užbaigimo balius, kurio metu bus pagerbti sportininkai ir iš paskirų komandų geriausiems žaidėjams bus įteiktos dovanos.

Vyties sporto klubo valdybos pranešimu p. E. Danisevičius buvo išrinktas į klubo valdybą jam nedalyvaujant ir vėliau jis atsisakė iš jam pavestų ūkio reikalų vedimo pareigų, bei valdybos sąstato. Todėl p. E. Danisevičius laikomas išstojusiu iš klubo valdybos. Valdybos pasiskirstymas pareigomis dar ir ligi šiol nėra galutinis. P. n. E. Danisevičių labai atspirašau už netikslią informaciją.

Naujoji "Vyties" S. K. Valdyba, vos spėjus susaukti pirmą savo posėdį, tuojau ėmėsi darbo dėl įvykstančios Lietuvių Sporto šventės organizavimo.

Adelaidės Vyties klubas būtų dėkingas visiems lietuviškiems klubams Australijoje, kurie galėtų kuo greičiausiai pranešti kokiose sporto šakose pageidauja dalyvauti bei apytiksliai atvykstančiųjų dalyvių skaičių. Adelaidės Vyties klubas yra numatęs prarasti šias sporto varžybas: Vyrų ir Moterų krepšinį, vyrų ir moterų orinį, vyrų ir moterų stalo tenisą ir šachmatus.

KREPŠINIS

PAGERBIMO TURNYRAS, DVIEJŲ MINUSŲ.

Įvyko tarp keturių stipriausių komandų, kuriame Vytis be pralaimėjimo išėjo į finalus.

1955.IX.1 Vytis — West Torrens 74-47
Šių metų čempionas Vytis susitiko su silpniausia savo grupės komanda ir puikiai žaisdami nesutiko didelio pasipriešinimo. Rungtynes laimėjo gražiu rezultatu.

Taškus pelnė: A. Ignatavičius 27, K. Jačiūnskis 17, A. Kitas 10, R. Petkūnas 9, V. Gurskis 6, V. Klimaitis 5.

Vytis — Nth. Adelaide 53-42

1955.IX.8. — Geras komandos susižaidimas, o ypatingai gerai žaidžiant K. Jačiūnskiui, A. Ignatavičiui bei P. Alkevičiui, davė gerą pradžią, o rugtynių pabaigoje Vytis buvo užviešpatavusi aikšte, nors priešas ir labai stengėsi, tačiau mūsų gynėjai Gurskis ir Petkūnas neleido priešui per daug pasireikšti prie mūsų krepšio, gražiai nuimdami kamuolį ir jį gerai išpasuodami puolėjams, kuo labai palengvino žaidimą.

Taškus pelnė: K. Jačiūnskis 14, A. Ignatavičius 12, Petkūnas 10, Alkevičius 9, Gurskis 8.

Tauras iš šio turnyro iškrito pralaimėdamas Glenelgui ir South Adelaidei.

GRAZUS PAVYZDYS MŪSŲ JAUNUOLIAMS, GERBĖ LIETUVIAMS

Šiais metais į jaunių (16 metų) P. Australijos krepšinio rinktinę pateko mūsų jaunasis A. Lapšys, pereinantis metais žaidęs už Vyties jaunių, bet kadangi šiais metais jų nebuvo tai žaidė kitur. Jo sugebėjimus įvertino P. Australijos krepšinio žinovai paimdami į rinktinę, o matydami jaunuolio gerą elgesį paskyrė net komandos kapitonu. Vėliau visos Australijos įvykusiame jaunių krepšinio turnyre Melbourne Lapšys tapo išrinktas į Australijos rinktinę (centru). Tuo pačiu laimėjo taurę, kaip geriausias P. Australijos žaidėjas.

Galimas dalykas, kad pilnai atsiduoti šiam sportui jaunuoliui trukdo mokslas, bet laisvu laiku jį galima dažniausiai atrasti prie krepšio, kurį jam tėveliai turi pastatę savo kieme.

Be krepšinio, jis yra uolus skautas ir lanko liet. teatrą.

PABALTIEČIŲ FUTBOLU TURNYRAS ADELAIDEJE

Dalyvauja: Melbourne latviai, Adelaidės latviai ir lietuviai.

1955.10.8d. — pirmos šio turnyro rungtynės įvyks tarp Adelaidės latvių ir lietuvių BTM aikštėje, Kilburn, 3.10 val. p.p. Priežaismis Venta — Hungaria 14.30 val.

1955.10.14 — Bendras balius, kuris įvyks Burnside Town Hall.

1955.10.15. — Turnyro atidarymas. Atidarys Baltų Tarybos atstovas.

Pagrindinės rungtynės tarp Melbourne latvių ir Adelaidės lietuvių, Rungtynių pradžia 3.10 val. Priežaismis Venta — Hungaria.

1955.10.16 — Rungtynės Adel. latviai — Melb. latviai 3 val. Po rungtynių taurės įteikimas nugalėtojams ir turnyro uždarymas.

Pereitų metų turnyro nugalėtojai buvo lietuviai.

Adelaidės Vytį, turbūt, atstovaus šie žaidėjai: V. Armonas, M. Čiplies, A. Kitas, R. Sidabras, Lelys, J. Sadauskas, B. Lan-

gevičius, Giruckas, J. Songaila ir broliai Lazauskai.

Esančius kitose komandose futbolininkus ir norinčius padėti saviesiems šiame turnyre maloniai kviečiame, nes visų bendras tikslas — laimėti.

Drugiškose rungtynėse VYTIS lengvai nugalė WEST ADELAIDE 68-45.

1955.9.15 — Vytis žaidė be atsarginių žaidėjų, todėl ypatingai turėjo saugotis baudų, bet visiems žaidžiant labai puikiai ir švelniai jos buvo nepavojingos.

Taškus pelnė: P. Alkevičius 19, A. Ignatavičius 18, K. Jačiūnskis 12, R. Petkūnas 11, V. Gurskis 8.

Lapkričio mėn. prasidės krepšinio vasaros turnyras į kurį numatyta užregistruoti "Taurą". Jame daugumoje žais "Vyties" žaidėjai. Taip pat numatyta užregistruoti mergaičių ir jaunių komandas.

FUTBOLININKAI KARTU SU VYTIES KLUBU

Kaip jau žinoma, neperseniausiai Adelaidės sportininkai išsirinko savo Vyties klubo valdybą, bet futbolo klubas Vytis iš karto neprisijungė prie bendros klubo valdybos, nes buvusioji klubo valdyba norėjo atsiklausti futbolininkų ir gauti jų pritarimą. Tuo tikslu buv. fut. klubo pirmininkas Jaunutis rugsėjo 18 d. susaukė visuotinį futbolo klubo narių — futbolininkų susirinkimą, kuriame dalyvavo daugumoje aktyvūs sportininkai, buvusios ir esamos valdybos nariai, o taip pat į susirinkimą atsilankė ir klubo pirm. p. Marmukonis.

J. Jaunutis painformavo futbolininkus apie esamą padėtį. Labiausiai futbolininkai norėjo išgirsti Vyties pirm. B. Marmukonio žodžius, kuris pažymėjo, kad futbolininkai, kaip ir kitų šakų sportininkai, nebus klubo valdybos nuskriausti, o tik remiami.

Po trumpų diskusijų, J. Jaunutis atsklausė kiekvieną iš eilės ar prisijungti prie bendros klubo valdybos ar būti atskirai. Visi pasisakė už prisijungimą.

Susirinkimo metu paaiškėjo, kad visų tikslas yra vienas, bet nebuvo ligi šios kas juos centralizuotą.

Prisijungimas prie bendro Vyties klubo panaikina futbolo klubą ir komanda veiks sekcijos ribose.

Buvę Vyties futbolo klubo valdybos nariai p. Marmukonio buvo pakviesti pasilikti savo pareigose. Jie sutiko pasilikti ligi lapkr. mėn. nes tada baigiasi jų kadencija. Futbolo klubo valdyboje buvo pirm. J. Jaunutis, sekr. B. Lukavičius, išd. V. Pledziškis, vicepirm. St. Reivytis ir E. Taparuskas. Po įvykusio paskutinio susirinkimo p. B. Lukavičius iš sekretoriaus pareigų atsisakė.

Naujas futbolo sekcijos sekretorius E. Taparuskas paskirtas kartu su B. Langevičium atstovauti Vyties futbolo sekcijai (Tąsa 7 psl.)

Audeklas

Bet kad tikrai ima juokas: tas siuvėjas! O, ne, ne šitas — tai jau vaikaitis. Prie ano nebuvo tokios, va, tabaluojančios iškabos su siaubingai išpašytu ponu, ir namas nebe tas, tikta toje pačioje vietoje.

Tas siuvėjas! Ar jam reikėjo kokių iškabų? Per keturis valsčius vežė jam siūti šlėktos ir turtingi valstiečiai, bet jis taip pat neatsisakė sukirpti ir storiąsi milą ir eglytas kelnes; jis sugebėjo viską. Viską — tai reikė siūti, nieko kito, tikta siūti, net kai jis statėsi namelį taip, šioje vietoje, žmonės nesakė: Viskanta stotasi, jie juokėsi: Siūdinasis troba.

Žmonės truputį širdo ant jo: staiga jis vieną dieną sumojo, jog jam netinka trankytis po kiemus. Pamanykit, toks baronas von Rutzen! Matai, mes turėjome, kadaise, apylinkėje ir didelį ponų, jie labai tiko palyginimams. Taip, toks baronas — trankytis! Kad siuvėją migdo geroje troboje, kad valgyti duoda atskirai, ne su šeima ir skaniau negu saviems vaikams, kad sumoka, kad vakarais brėkštant tarp saulės nusėdimo ir žiburio, susimetę visi klausosi ausis atsilapoje, ką meistras pliauškia ir tiki kiekvienam jo išmislui — ir tai jis laiko sau permenka. Girdi, kodėl jie, žmonės, negali pas jį atvažiuoti — jis gi sau sėdės savo troboje, guls, kada norės, valgys, kada išmanys, ir rinksis darbą. Ir jis taip padarė.

Ūkininkui labai neparanku tokie sėslūs amatininkai — buvo žmonių nuomonė: geriausia, kai turi jį po ranka, nes vieną audeklą bežiūrint, moteris apsigalvoja ir dėl kitų siuvimų, paskui iš kailių ir kitokių atgalių išina kepurės, liemenės — tai galima tik vietoje, kur niekas be siuvėjo nesvaido akimis. Dabar vešk, visam miesteliui pamatyti nerodysi bet kokio audimo, nepatogi, plėšys liežuvius, kad praprasta. Ir brangiau atseina; namie

Nelė Mazalaitė

na ant žirgo ir patsai šalia žengia, žirgą veda ir į ponį žiūri. O karieta važiuoja iš paskos. Iki kito karto.

Tai gi, tasai ponas Sakalas kartą sako siuvėjui:

— Išpiršiu pačią. Toks vyras be žmonos, kaip kelnės be vienos kiškos. Siuvėjas nudigsojo smulkiu juoku, o ponas neatstojo ir kitą kartą, ir tada Viskanta paklausė:

— O jau ką tokią?
— Nusitverk už stalo, o tai nuvirsi išgirdęs. Būsim giminės — gausi paną Hortenziją.

Nuvirsti nebuvo ko, peršamoji nei labai jauna nei labai daili — priešingai — o jau kraičio nepriklauso nė šniaukčiamos tabakinės, bet ponas Sakalas nesiliovė:

— Žmogau, ir tu tapsi beveik bajoras.

— Žmogau, — kalbėjo ponas kitą kartą, — tavo šioje troboje rinksis ponai ir ponios, kaip kokioje klebonijoje, kaipgi, per tokią pačią!

Žmogau, — ir dar prisiejo ponui kitą kartą prikabinoti siuvėją, — tau tikta reikia gero padėjimo, o tai pasieksi augštybių, tavo vaikai generolai bus. Pamanyk, su kuo tu susigiminiuos.

Ir siuvėjas Viskanta praskleidė savo širdį, kaip žirkles:

— Piršk, ponali, jeigu eis.
— Eis ir bėgs, nesirūpink, — tarė piršlys. Tą patį vakarą jis pradėjo paruošti nuotaką. Pana Hortenzija tikrai nusitvėrė už stalo: koks įžeidimas! Ji buvo pono giminaitė, tokia tolima, jog nuleidus ją už muziko, bajorų kraujas nekiet nebegalėjo nukentėti. Ji neturėjo kur dėtis, ir buvo tokia sau giminaiška našta, kuri tik galėjo sunkėti toliau benešant: ji kaip matai pradės senti, o dirbti gi neversis, ponų giminė, ir niekas iš bajorų, nė apduotas, nepagalvojo pasipiršti jai — dabar geriausia buvo šitaip nusikratyti.

Be to, ponui Sakalui stačiai patiko tas žaidimas, kolkas nebuvo jokio kito.

— Muzikas! — sucypė pana Hortenzija, ir giminaitis atsakė stori:

— O tu karalaitė! A? Ar nežinai, kad trečioje kartoje bajoriškas kraujas

ima viršų ir tavo ainiai bus tikri aristokratai?

— Kriaučiuokas, — tyliau sukniakė pana Hortenzija, ir tyliau tarė ponas:

— O kas yra tie, kur Paryžių madas išmislinėja? O tokio tai tikrai neklautum, kas jo tėvas.

— Negražus, — sušnibždėjo pana Hortenzija, o ponas Sakalas sušnibždėjo:

— Gera, kad nors tylomis apie gražumą kalbi, pelėda.

Jis jau buvo piktas, kad taip ilgai reikia derėtis. Žinoma, kas sako, kad Viskanta gražuolis? Striukas, kaip svogūnas, o juokas toks jau aštrus ir tankus, kaip adatomis baksnėja. Bet ką gi pasakysi apie šią beviltišką nuotaką?

Jie buvo apvedinti. Siuvėjo namai tapo poniški — pasogai buvo atvežtas šunytis, kudlotas ir su kaspinu po kaklu. Ponia Hortenzija atsivežė samovorą, senas langų užuolaidas ir didelį glėbį madų žurnalų — tie buvo nauji, ponai buvo išrašius juos iš miestų — ji nutarė, kad jos vyras turės susidaryti ponišką klijentūrą.

Ir ne ponišką, — paskui nusileido ji — ji gi turėjo galvą ir matę, jog ponų permažai, ir ne visi čia siūdinsis, daugiasia gi tie, kur į skolą. Taip, teks aptarnauti muzikus ir gyventi iš jų.

Tačiau, teisybė, pradėjo siūdintis ir ponai: Viskanta buvo gabus savo reikale, jis išmoko elgtis su tais paveiksluokais, kurie rodė madas, jis net savo gizelius ėmė tos išminties mokyti, ir pats dar labiau nešėsi vieninteliu siuvėju pasaulyje. Gal ponai Hortenzija buvo atsinešusi ir nematomo kraičio, kurį perdavė savo vyrui — puikybės.

Kaip gi nepasikelsi į puikybę, kad ir tasai ponas Volungevičius, didžiausias ponas, turtuolis, vadinamas jo šviesybe, ir tasai užsisakė sau apdarą pas Viskantą. Ne, jis pats to negalėjo — tai rimtas, rūstaus veido žmogus vieną rytą įžengė pas siuvėją, padavė juodos, pirktinės medžiagos ir išmieras ir, tarė:

— Mesk visus darbus ir skubiai siųk. Ir nuvežk pats į Volungėnus —

(Tąsa 7 psl.)

KARALIAUS PREKYBININKAS

Danijos karalius Friedrichas žmonėse populiarus. Vieną dieną jis plaukiojo laiveliu gana neramioje jūroje. Vairas sugedo. Jį surado ir išvilko kitas laivelis į uostą. Karalius paklausė savo gelbėtoją: "Kuo tu vertiesi?" Tas atsakė: "Esu prekybininkas, Jūsų Didybė". Karalius pažadėjo pirkti iš jo reikalingas prekes, o susigriebęs dar paklausė: "Bet kuo gi tu iš tikrųjų prekiauji?" Gelbėtojas rausdamas atsakė: "Čia prie uosto turiu senų drabužių parduotuvę."

TOKIA GALI BŪTI

Maksas vedybų biure aiškina, kokios žmonos jis norėtų:
— Ji turi būti graži, turi turėti bent milijoną...
— Tai ji turėtų būti kvaiša? — isterpia biuro vedėjas.
— O, taip, gali būti...

BIZNIERIUS

— Nesuprantu tavęs. Tik ką pirka pianiną, įmokėjai 10 dol., o po savaitės leidai jį vėl išvežti. Ir tai tu vadini bizniu?
— Žinoma. Juk jie už pervežimą sumokėjo 20 dol.
— Tai kas? O, kas tau iš to?
— Kas man? Ogi mano sūnus jį pervežė...

VISKAS RUSIŠKA

Rusų sportininkų grupė aplankė Paryžiaus Louvre muziejų. Išeinant vienas prancūzas paklausė vieną iš jų, koks paveikslas jam labiausiai patikęs.
— Mona Liza, — atsakė ruselis. — Tai mūsų dailininko Da Višinski kūri-

— nys.

KINŲ VIRTUVĖ

Du amerikiečiai keliauninkai Kinijoje užėjo į restoraną papietauti. Negalėdami susikalbėti su kelneriu, davė suprasti, kad valgys bet ką, nes buvo labai išalkę. Patiekalas atrodė tikrai labai puikus ir skanus. Užkandę jie pradėjo spelioti kas tai galėtų būti. Pagaliau jie pasikvietė kelnerį, parodė jį likučius lėkštėje ir klausia:
— Kakarikū?.. Kvar, kvar?..
Kelneris pakratė galvą:
— Miau, miau, — paaiškino jis.

O KUR TĖTĖ BOTUM?

Dešimtmetis Jonukas prašo tėvelio pinigų.
— O jums tai tik pinigų ir pinigų. O kur jūs visi atsidursit, jei aš numirėčiau?
— Mes tai liktumėm čia, — pastebėjo kiek pagalvojęs Jonukas. — Bet kur tėvelis atsidurtum?

VISKAS KEIČIASI

— Kai pirmą kartą manasis mane sutiko, jis vadino mane panele Aldona. Paskui ėmė vadinti mieliausia Aldute. Dar vėliau ėmė vadinti gražiausia. Paskui po vestuvių kartais pridėdavo brangioji. O dabar kito negirdžiu, kaip tik: E!, tu!

IŠRADINGAS ŠKOTAS

Vienas pirklys dažnai keliaudavo traukiniu. Jis pastebėjo, kad mažoj stotelėj prie prievažos stovi žmogus ir kiekvieną kartą pravažiuojančiam traukiniui tai liežuvį iškiša, tai špygą rodo, tai kitą užgaunančiai raukosi.

Kartą pirkliui pasitaikė toj stotelėj išlipti. Sutikęs jis keistą žmogelį pasiteiravo kam jis taip daręs.

— Matai, — sako, — reikalas labai paprastas. Kai aš rodu liežuvį, traukinio mašinistas supykęs man sviedžia anglies gabalu. Žinoma, nepataiko. Aš tą anglį parsinešu namo ir taip diena po dienos gabalas po gabalo susideda, kad man anglių niekad nereikia pirkti.

SOVIETIJOJE

Kalbasi du kompartijos nariai:
— Įsivaizduoji, drauge, kas man buvo nutikę vakar? Grįžtu aš po posėdžio iš raikomo kiek anksčiau, negu paprastai, tyliai atsirakinu ir pravėręs kambario duris matau, kad ant sofos myluoja mano žmoną tas tik ką iš Maskvos čia atvykęs mūsų įmonės politrukas.

— Po velniais tokia padėtis! Na, ir kas įvyko?

— Nieko blogo. Žinai, man pasisekė išsprukti atgal nepastebėtam...

IŠ KUR ŽINOS

Vienas beprotnamio gyventojas kasdien rašydavo sau laiškus. Kartą sutiko jį tarnautojas su tokiu laišku einantį prie pašto dėžutės pasiūsti ir klausia:

— Na, o kas tame laiške parašyta?
— O iš kur aš žinosiu? Juk aš jį gausiu tik rytoj rytą...

BLOGAI, NESISEKA

Mark Twainą viena ponija kartą paklausė:

— Kaip su meile? Ar Tamstai sekasi ar nesiseka?

— Labai nesiseka, — atsakė didysis humoristas. — Įsivaizduok Tamsta, vienintelė moteris, kurią aš myliu, yra ištekejus.

— Ištekėjus! Už ko gi?

— Už manęs, ponija...

EGZAMINO NEIŠLAIKĖ

Romoje buvo suimtas vaikinys, kuris mėgino pavogti iš dežuruojančio policininko revolverį. Tardomas prisipažino, kad tokį uždavinį jis buvo gavęs vagių mokykloje vagies vardui gauti.

— ponas juokėsi, ir tuojaus apsiniaukė: — Na, jau šitą jis pamirš, tas kirmio išnara!

Paskui jis atsitokėjo, kad perdaug draugiškai kalba su muziku, suraukė antakius ir pamojo ranka, kad išeitų. Bet siuvėjo galva vėl buvo blaiiva ir praktiška: jis taigi pradėjo keikti poną Sakalą, kuris pridarė jam nuostolio, nes štai, veltui gaišo taip rūpestingai siūdamas, ir savo iškaščiais samdė arkli, ir vargo kelionę ir — svarbiausia, kentėjo baimę. Paskutinį dalyką ponas labiausia vertino — jam patiko būti galingu ir gąsdinti, ir jam patiko, kad Sakalas baramas nors ir už akių. Jis tik kurstė ir ragino siuvėją kalbėti, o tas niūno kaskartas stipriai, ir pasakė daugiau negu buvo klausinėjamas: jis pasipasakojo, kaip buvo apvedintas. Tuojaus pats jis ir galėjosi, kad taip išsižadėjo žodžiais savo žmonos, prie kurios jau buvo pripratus ir kuri juk visai nebloga jam. Kitą pusę sukus, tos vedybos nebuvo mažesnė apgaulė, kaip ir įkapės.

Ponas Volungevičius juokėsi taip, lyg būtų statines ridenę per akmenis: šita gi istorija dar labiau patvirtino, kad ne giltinė jam ženklą siuntė, tai Sakalas barstė pipirus į kiekvieno lėkštę. Ko gero, gal ir dabar anas ne Volungevičiui taikė, o siuvėją vargino? Bet ar būtų toks durnius prasidėti su muziku? Ponas Volungevičius jau nebeužėjo atiduoti šios nuoskaudos nei priskirti kam, nors kitam juoko, už kurį galėjai atsilyginti Sakalui. Jis sumokėjo siuvėjui už darbą ir kelią, dar liepė pavalgydinti jį virtuvėje, o tarnams išsitarė, kad tai jo lažybos su vienu niekam nežinomą turtuoliu — tos įkapės.

Bet kas gali sulaikyti tarną nepasakoti apie savo pono nesekmę? Visi girdėjo, visi turėjo kalbos apie tokį keistą įvykį — visi juokėsis. Tačiau, kad iš pono juoktis yra pavojinga, visi galando dantis į siuvėją. Ir daugelis jį tą pasijukimą sudėjo savo senų mažų pagiežų ir atsiskaitinėjimų, kad ir už prairusių kišėnų.

Ir taip užė apylinkė kalbomis; vieną kartą Viskantėlį jau manė, jog nebeištvers ir nirs žemyn galvium į šulinį,

SPORTAS

(Tąsa iš 6 psl.)

Football Association susirinkime.

Vyties futbolo sekcijos treneriu paskirtas B. Langevičius. Edas

SPORTAS OKUPOUOTOJE LIETUVOJE

Lietuvos jaunuomenė Kijave

Kijave pasibaigė II-ji visąsąjunginė moksleivių spartakiada. Joje, kaip praneša Vilniaus radijas, lietuviai užėmė 11-tą vietą. Atskirose sporto šakose pasiekti šie rezultatai:

Krepšinyje mergaitės užėmė II-ją vietą, nugalėjusios maskvietes 57-42. Berniukams atiteko IV-toji vieta. Bet vistiek krepšinio nugalėtojo taurė atiteko lietuvių krepšininkams, bendruose užskaituose užėmusiems I-ją vietą (pirmai lietuvių krepšininkai užėmė V-tą vietą).

Tinklinio rungtyne lietuvaitės į finalą nepateko. Jos liko V-je vietoje.

Lengvoje atletikoje buvo pasiekti nauji Lietuvos rekordai:

80 m. su kliūtimis Tonkūnaitė nubėgo per 11,6 sek., užimdama II-ją vietą bendrose varžybose.

Ieties metime J. Mozūra laimėjo III-ją vietą, nusiviesdamas ietį 54,80 m.

Diską T. Stankevičiūtė numetė 38,41 m. (IV-ji vieta bendrose varžybose). Bendrai lengvoje atletikoje lietuviai moksleiviai užėmė VI-ją vietą. Blogai pasirodė šauliai, dvirtininkai ir ypač plaukikai. Jų pasekmės nustūmė lietuvių moksleivių rinktinę į XI-ją vietą.

LEIDZIAMAS FRAENKELIO LIETUVIŲ KALBOS ETIMOLOGINIS ŽODYNAS

Jo bus šeši sąsiuviniai, kurių kiekvienas kainuos po DM 14,50. Žodyną leidžia Carl Winter Universitätsverlag, Heidelberg, Lutherstrasse 59, Germany.

Ten pat dar galima gauti ir lietuvių rašomosios kalbos žodynas (Niedermann, Senno ir Salio). Pirmo tomo (1-9 sąs.) kaina DM 52,00, antro tomo (10-19 sąs.) — DM 72,50. Vėlesni sąsiuviniai (20-24) po DM 6,30.

Be to, toje pat leidykloje dar galima gauti senų liuanistikos veikalų: Bartsch, Christian — Dainų Balsai (1887) Capellef — Kaip senieji lietuvininkai gyveno (1904); Mosvid — Die aeltischen litauischen Sprachenmaeler bis zum Jahre 1570 (1923) Mitteilungen der litauischen literarischen Gesellschaft (1-31 sąs.) ir visa eilė kitų.

AUDEKLAS

(Tąsa iš 6 psl.)

tai jo šviesybės pono Volungevičiaus įkapės.

Įkapės. Siūdamas galvojo Viskanta, kad ir galingieji miršta. Viską palieka ir miršta, o štai jis, mažas siuvėjas liko gyvas ir daro apdarą ponui. Tačiau jis taigojo, kaip įmanydamas, kad tik gerai geriausiai pasiuvus, jis vistiek norėjo įtkiti ponui, kad ir negyvam. Ir kaip jau skubiai jis atliko tą darbą, net pats stebėjosi. Žinoma, jeigu ir neįsakytas, jis pats būtų nuvežęs, — kaim kitam galėjai patikėti tokį rimtą dalyką. Jis nusišamdė vežimėlį su greitu arkliu, išklaušė savo pačios Hortenzijos pamokymų, kaip elgtis tokio galiūno dvare ir išvažiavo.

O buvo tolimas kelias, kurgi, antrame valsčiuje, ir tikrai temstant jis įvažiavo į dvaro kiemą. Nejauku ten buvo, nes viskas ten didelis buvo, net šunų lojimas. Ir tuojaus prisistatė tarnas, ne vienas, ir visi taip apžiūrinėjo jį, kaip kokį vabalą — tokie jie buvo išpuikę, pagal savo pono didybę. Bet vistiek numirė, — pagalvojo, nors kiek atsigaudamas, siuvėjas, ir paklaustas ko jam reikia, jis pajuto savo svarumą: jo rankose buvo tai, be ko ponas neatsiguls į kapus. Jis tarė:

— Jo šviesybės įkapės atvežiau.

Tarnai tikrai susižiūrėjo tarp savęs ir, nieko netarę, nuyedė jį į rūmus. Ten buvo paliktas vienas kambaryje, kuris buvo perdaug didelis ir gražus, kad begalėtų daryti kokį įspūdį to nemačiusiam, čia reikėjo jo pačios Hortenzijos, ji pajęgtų suprasti ir įvertinti. Jis tikrai stovėjo kur paliktas ir laukė — juk kas nors turėjo ateiti.

Trankiai atsidarė durys ir įėjo didelis vyras, raudonas jo veidas buvo grėsmingas ir sprandas raudonas, kaip gaidžio skiauterė, o balsas kaip perkūnija:

— Ko nori? — tarė jis, ir siuvėjas Viskanta vėl pakartojo, tačiau dabar jis kalbėjo visai tyliai, taip jį užrėkė tas balsas, ir toks jau didelis ir stiprus tas vyras, jog ėmė baimę.

— Įkapės, — pakartojo vyras, — duok šen.

Ir jis grobtinai paėmė ryšulį, kurį siuvėjas buvo labai atsargiai sutaisęs, kurį vežė baimingai, kad nuo vežimėlio kratymosi nesusišlamdytų. Jis stačiai drebėjo iš pykčio, kai vyras taip grubiai plėšė švirią skepetą, į kurią buvo susiausti tie paskutinieji turtuolio drabužiai. Vyras išsitiesė juodą apdarą — kelnes ir švarką, kuriuos siuvėjas Viskanta buvo pasiuvęs pagal įmantrų sukirpimą, kaip ir gyvam — ir dabar išblyško, matydamas, kad anas, pridėjęs prie savęs, juos matuoja. Ir jis mato, kad įkapės yra tokios didelės, kaip ir šis žmogus, tikrai, užsiėmęs visokiais galvojimais, siūdamas net nepastebėjo to didumo. O žmogus perkūno balsu tarė:

— Tinka. Vadinas tu man siuvai įkapės? Kaip tau atėjo į galvą, zuiki tu, taip juokauti su Volungevičium? Juk aš nemiriau!

Kai ponas pažvelgė į siuvėją, tas tikrai atrodė bailesnis už zuikį — jis visai buvo apmiręs iš baimės, jis net nežinojo, ko daugiau bijojo — mirusio ar gyvo. Tada ponas pradėjo kalbėti lėtai ir ramindamas, nes jis norėjo sužinoti, kas jam taip padarė. Kad ne šitas mizerija kriaučelis — to ir teirautis nereikėjo, bet kas?

Kai jau jis buvo apklausinėjęs ir šiek tiek apraminęs žmogelį, ponas Volungevičius pats ėmė spėti — jis minėjo vardus ir tuojaus pats sakė: — Ne. Vieną tarpą jis pasidarė mažiau raudonas, gal net išbalso šitaip — jis pagalvojo, jog kartais pati giltinė galėjo pasitarnauti jam ir pirma užsuko pas siuvėją. O netrukus ateis ir čia. Siuvėjas pastebėjo, kaip šurpuliai nukrėtė tą stambų kūną, bet staiga ponas Volungevičius trenkė kumščiu į stalą:

— Sakalas! — ir jis pradėjo juoktis, nes jam buvo gera jau nuo vieno pagalvojimo, kad čia tikrai žmogaus ranka, ne mirties. — Sakalas — varna toks, — kartojo jis ir kartojo įtkinėdamas ir pasidarė net geras: jis kaip su lygiu kalbėjosi su tuo siuvėju, jis pasakojo, kad tas prakeiktas plikis Sakalas yra iškretęs jam tuzinas išdaigų. Bet kad šitaip! — Tačiau, ir jis, Volungevičius, neatsiliko, ir dar kaip,

taip jam buvo skaudu. O tai tada ir pasirodė, kad gera buvo turėti savo žmogų: jį barė jį, kam jis dedasi į širdį tokius niekus, kas jam rūpi tie nedori liežuviai, kad jie kultūnais nueitų! — ar dėl to jis blogiau siuva? Ir taip ji gramzdino į purvus savo gimnaitį poną Sakalą, jog net siuvėji atrodė, kad perdaug. Taip jis nurimo ir pradėjo pamiršti, nes ir laiko nulašėjo nevieha savaitė, ir kaip tik tai tas nedoras bajoriškas giminė kažkur maišėsi ir paliko juos ramybėje, kol apmaudas visai išgaravo.

Bet kai pamatė jį — niekas ir nebuvo pastebėjęs, kai ponas Sakalas ramiai pasistatė arkli siuvėjo kieme ir, įėjęs vidun, linksmai pasveikino abu ir tarė, jog suteiks garbę su jais drauge papietauti — matyti, buvo be grašio ir išstipės. — Taigi, kai pamatė poną, siuvėją suėmė toks pasiutimas, jog ir išsižioti nesumėjo. To nepasakyti apie Hortenziją, jo žmoną — jina, kaip išsižiojo, taip ir neuždarė gerkles; ji lojojo savo bajorišką giminę visai muzikiškai. Visą tą reikalą ji buvo prisiemusi, kaip sau vienai užmestą negarbę ir dabar atsileisinėjo. Kodėl ne, ar ji tenai sėdėjo, ar Sakalo duoną valgė?

O ponas Sakalas? Jisai stovėjo vidurulyje, įsisprendęs, kaip ir Hortenzija, ir juokėsi. Juokėsi ir juokėsi. Siuvėjas, kuris negalėjo nei dirbti nei išeiti, norėjo taip gi iškšti savo žodį, bet nerado vietos, jam atrodė, kad moteriškas balsas tarškėjo kaip siuvama mašina, ir pono juokas, kaip kuliavimo — ir taip susimaišė, kad tik už galvos susiimk.

Paskui staiga ausyse suspengė: tai abu drauge buvo nutilę. Ir taip kiek laiko visi trys tylėjo, o tada prabilo ponas Sakalas, oriai ir lėtai:

— Kaip į jūsų kiurąs galvas galėjo įlįsti mintis, kad tai aš, Aš! Tepčiau savo taurias rankas tokiais nešvankiais prasimanymais? Gal pats velnias tai padarė — juk ir tu ne be nuodėmės, Viskanta, kartais susukčiau, o ką jau sakyti apie tą puikybių maišą Volungę.

(Pabaiga sek nr.)

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Adelaide

ISTEIGTA LIETUVIŲ SĄJUNGA

Rugsėjo 18 dieną įvykęs visuotinis Adelaidės lietuvių susirinkimas patvirtino įstatų projektą, pagal kurį steigama Adelaidėje Lietuvių Sąjunga. Sąjunga turi teisės įsigyti nekilnojamoji turtą. Jos svarbiausiu rūpesčiu ir bus lietuvių bendruomenės namų statyba.

Apie Sąjungos tikslus smulkiau buvo painformuota AL praėjusiam numeryje. Įstatai bus paskelbti juos atitinkamose įstaigose įregistruvus.

Melbourne

KUNIGO JUOZO KUNGIO KUNIGYSTĖS DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

Liet. Kat. Moterų D-ja p.p. Statkų namuose, Hewthorne, š.m. rugpj. 27 d. vakare suruošė kun. Juozo Kungio kunigystės dešimtmečio minėjimą.

Kun. J. Kungys gimė 1919m. vasario 14 d. Renselių kaime, Laukuvos valsč., Tauragės apskr. — Zemaitijoje. Pradžios mokyklą lankė Budrikiuose ir Rietave; gimnaziją — Rietave ir Švėkšnoje. 1937 m. įstojo į Telsių Kunigų Seminariją. Bolševikams užėmus Lietuvą, teologijos studijas tęsė Kaune, o nuo 1941 m. vėl Telsiuose. 1942-43 m. Vilniaus U-te studijavo graikų ir lotynų kalbas. Tuo laiku gal kam teko jį matyti ir scenoje, nes dalyvavo Liaudies Ansamblyje. Tačiau kunigū būti visą laiką norėjo. Deja, šventimus gavo jau tremtyje. 1944 m. spalio mėn. pasitraukė iš Lietuvos į Vokietiją ir Bavarijoje — Eichstade įstojo į Aukštąją Teologijos — Filosofijos Mokyklą, kurią baigė 1945 m. ir tais pat metais liepos 29d. buvo pašventintas kunigu. Prancijose nedalyvavo nei tėvai, nei broliai su seserimis, nes jie visi liko anapus geležinės uždangos ir apie jo šventimus nieko nežinojo. Prancijai jam iškėlė Eichstado lietuvių.

1945-1949 m. balandžio mėn. gyveno Freiburge, kur un-te dar studijavo teologinius dalykus, dirbo su lietuviams studentais ir buvo vienas ir lietuvių kapelionų pastoracinėse pareigose.

1949m. Freiburgo lietuviams pajudėjus į Australiją kartu su jais atvyko ir kun. J. Kungys, nes JAV-se nesitikėjo būti lietuvių tarpe. Australijoje po poros metų kapelionavimo Waggoje, gavo leidimą atvykti į Melbourne, kur dirba kapelionų pastoracijoje. Apart darbo Melbourne ir Geelonge, jam dar yra tekę aplankyti visas Australijos sostines ir didesnes vietas su rekolekcijomis lietuviams.

Jubilatas kun. J. Kungys yra tikras tremties kunigas, išblokštas iš tėvynės ir atskirtas nuo savųjų, eidamas pašaukimo keliu, ne tik tremtyje nepalūžo, bet nuagėlėjęs visas klūtis, laimingai pasiekė tikslą. Specialiu šv. Sosto leidimu pašventintas Telsių vyskupijos tarnybai, bet, deja, priverstas dirbti toli už jos ribų. Jaučiasi laimingas, kad gali būti su lietuviams ir tikisi, Dievo pagalba, grįžti į tėvynę Lietuvą.

Iškilmingos vakarienes metu, kurioje dalyvavo keliasdešimt žmonių, jubilatą sveikino: Dalia ir Gedutis Statkūčiai ir Sigutė Petraitytė įteikdami gėlių, kun. Pr. Vaseris, S. Balčiūnas, Kat. Mot. D-jos pirm. L. Civiškienė ir įteikė dovaną — odiniais viršais, stilizuotais tautiniais motyvais albumą, At-kų Sėdrę, vardu A. Vaitiekūnas įteikė knygą ir Moksl. At-kų vardu L. Vaičaitis ir L. Šeštakauskaitė įteikė knygą.

Po vakarienes pasilinksmina. Skambėjo jaukūs p.p. Statkų namai nuo lietuviškų dainų. Visus labai nustebino jaunųjų Statkūčių ir Petraitytės koncertas. Jie švelniai vaikiškais balseliais gražia sutartine padainavo keletą lietuviškų dainelių ir pagiedoję "Ave Maria", jų seneliui p. V. Jurevičiui pianinu pritariant. Džiugu, kad mūsų tautiniai ir religiniai susipratę šeimos randa progų pašvęsti daug brangaus laiko tinkamam savo vaikučių auklėjimui lietuviškai krikščioniškoje dvasioje. Visi minėjimo dalyviai, jaunųjų koncerto linksmi dvasiniai nuteikti, pagyvėję, lyg norėdami sušukti pasauliui, jog lietuvių tautos dvasios niekas nepajęgs palaužti, nes tremtyje užgrūditas jaunimas pasiryžęs prikelti Lietuvą naujam laimingam gyvenimui.

Visi kun. Juozo Kungio kunigystės dešimtmečio minėjimo dalyviai, jausdami dėkingumą Liet. Kat. Mot. D-jai už taip gražių iškilnių suorganizavimą, apie vidurnaktį išsiskirtę, būdami patenkinti linksmi praleistomis valandomis.

J. M.

TAUTOS SVENTĖ — RUGSEJO 8-JI MELBOURNE

Rugsėjo 8 Tautos šventė Melbourne buvo švenčiama sekmadienį rugsėjo 11 d. St. Johns parapijos bažnyčioje kun. Pr. Vaseris už kenčiančią Lietuvą 11,30 val. laikė giedotines mišias. Choras "Aidas" giedoję šv. Cecilijos mišias. Kun. Pr. Vaseris pasakė šventei pritaikytą pamokslą išaiškindamas dvigubą Rugsėjo 8 reikšmę, tai Mergelės Marijos gimimo ir Vytauto Didžiojo karūnavimosi šventę.

Prieš 525 metus Vytautas Didysis pasirinko savo karūnavimosi dieną Dangaus ir

Zemės Karalienės Mergelės Marijos gimimo rugsėjo 8 dieną. Nors Vytautui Didžiajam, dėl mūsų pietų kaimyno klastos ir nepavyko užsidėti karūnos, bet rugsėjo 8 lietuvių ir lietuviams labai didelė šventė, nes, kaip minėta, ji yra Marijos gimimo diena, gi Lietuva yra įgijusi Marijos Žemės vardą. Tai žinome ne tik mes lietuvių, bet tai žino ir kairieji didieji pasaulio centrai. Viena lietuvių maldininkų ekskursija į Romą, turėjo laimės gauti audienciją pas a.a. garbingos atminties Kristaus Vietininką Pijų XI, kuris audiencijos metu lietuvius pavadino Marijos Žemės vaikais. Tai yra labai svarbus ir reikšmingas žodis, tartas paties šventojo Sosto Valdytojo.

Po pamaldų šventė buvo tęsiama didžiojoje parapijos salėje, kurią trumpu žodžiu atidarė apylinkės valdybos pirmininkas S. Balčiūnas paaiškindamas, kad ne dėl valdybos kaltės šventės programa yra sutrumpinta. Choras "Aidas" techniškai nesuspėjo pasirošti sugiedoti B. Brazdžionio "De profundis". Atsiprašė ponį Karaziję, kuri buvo kruopščiai pasiruošusi to paties "De profundis" choro protarpus užpildyti deklamacijomis.

Kitą pirmininko pranešta staigmena labai nustebino šventės dalyvius. Tai A. Zubro, prieš du mėnesius sutikusio Rugsėjo 8 šventės proga skaityti paskaitą, prieš dešimtį dienų laišku painformavusio pirmininką, kad atsisako skaityti paskaitą ir kad pasitraukęs iš bendruomeninio gyvenimo. Šis A. Zubro žygis, kaip aiškino pirmininkas, valdybą pastatė į labai keblią padėtį. Padėtį išgelbėjęs valdybos narys V. Čižauskas, sutikęs trumpu laiku pasirošti paskaitai.

Po informacinių pirmininko pranešimų V. Čižauskas skaitė paskaitą išaiškindamas tautinę ir bažnytinę šventės reikšmę ir pastebėdamas, kad vienybės stoka kenkia didiesiems mūsų žygiams. Prelegentas kvietė visus vieningai jungtis į kovą už Lietuvos laisvę.

Melbournio Lietuvių Bendruomenės sudaryto Lietuvių Namų Įsigijimo Komiteto pirmininkas A. Žilinskas paaiškino lietuvių namų įsigijimo padėtį pranešdamas, kad akcijų esą išparduota už apie pusantro tūkstančio svarų ir kad spalio mėn pradžioje būsiąs šaukiamas akcininkų susirinkimas, kuriam ir būsiąs perduodami spręsti visi namų įsigijimo reikalai. Kad turėti balsą akcininkų susirinkime jis kvietė visus, dar neįsigijusius namų akcijų, jas įsigyti.

Gražiai minėjimo programos dalį atliko mažai, dar neturį pilnų aštuonerių metų vaikučiai: Aušra Gilytė pasipuošusi tautiniais drabužėliais gražiai padeklamavo B. Brazdžionio eilėraštį "Aš čia gyva" ir Kęstutis Civiškas įdomiai paskaitėdamas iš A. Rinkūno vadovėlio "Kregždutė" — "Sukilimas mokykloje". Vaikučiai atliko šias roles su visišku įsijautimu į kūrinių turinį, parodydami tikrą savo meilę Tėvynei Lietuvai, nors jiems jos iki šiol dar ir neteko pamatyti.

Minėjimas užbaigtas Tautos Himnu. Šventės proga surinkta aukų Tautos Fondui £7.5.0 ir 25 bendruomenės nariai pilnai užsimokėjo solidarumo mokestį.

J. M.

PRANESIMAS MELBOURNO LIETUVIAMS

Visi tautiečiai-ės, įsigiję Melbourne Lietuvių Namų akcijas, kviečiami atvykti į I-ji susirinkimą įvyksiantį š.m. spalio mėn 9 d. (sekmadienį), tuoj po pamaldų, 13,00 val., St. Johns parapijos salėje, (kampus Hoddle st. ir Victoria Pde.) East Melbourne.

1. Laikinojo Namų Komiteto pranešimas.
 2. Lietuvių Namų Valdybos rinkimai.
 3. Revizijos Komisijos rinkimai.
 4. Einamieji namų įsigijimo reikalai.
- Prieš susirinkimą veiks Socialinės Globos Moterų D-jos užkandinė. Akcininkai prašomi atsinešti visas turimas akcijas.

Padėka

Nekalc. Marijos Širdies lietuvių bažnyčiai Urugvajuje aukoję:

- £40.0 — J. Bardauskas iš Edwardstown S.A.
- po £10.0.0 — E. Tugaudis iš Kilkenny S.A. ir A. A. iš Melbourne.
- £8.0.0 — Adelaidės Futbolo Klubas "Vytytis" per J. Jaunutį.

po £5.0.0 — V. Račkauskas iš Coomā (iš viso paaukojęs £45.0.0), J. Kiveris iš Cheltenham, P. Lukošius iš Adelaidės, A. ir E. Šlogeriai iš Merrylands.

£3.0.0 — M. Stasiunaitienė iš Ermington po £2.0.0 — A. Jantauskas iš Bass Hill, J. Gudeliene iš Adelaidės.

po £1.0.0 — A. Bučinskas iš Padstow, O. Makarovienė iš Cooma, S. Kurienė iš Bass Hill, Pažereckienė iš Adelaidės.

po 10/- B. P., P. V. £900.19.6 — suaukota anksčiau. Viso £1001.9.6. Misijonieriaus T. J. Bružiko SJ vardu visiems aukojusiems nuosirdžiai dėkoja

T. S. Galdelis SJ, 264 Miller Str. North Sydney, NSW.

Pastaba Jonas Bardauskas iš Edwardstown įnešęs £40.0.0 tapo Marijos Širdies bažnyčios Fundatorium ir jėzuitų ordino amžinu Nariu — Geradariu.

Vieša padėka

Nuosirdžiai dėkojame visiems, kurie savo dalyvavimu prisidėjo prie 8 rugsėjo minėjimo programos išpildymo, būtent:

Solistei p. Genutei Stanaitytei — Vasiliauskienei, pianistei Miss Dorothy Oldham smuikininkui p. Pr. Matiukui, solistui p. P. Rūteniiui, pianistui Mr. F. Lellman, p. Pr. Pusdešriui, rašyt. p. Pulgiui Andriuišui, p. V. Ratkevičiui, p. J. Venslovavičiui, skautams ir kiems, kurie bet kuo prisidėjo prie programos parengimo.

Apylinkės Valdyba

INFORMACIJOS

Šiais metais pabal eilę Sporto šventę priklauso suruošti ALSK Klubui "Vytytis", Adelaidėje.

Klubo valdyba numatė Sporto šventę — varžybas praveisti 1955 m. gruodžio mėn. 27-30 d.d. Sporto varžybas numatoma praveisti iš šių sporto šakų: Krepšinis — vyrų ir moterų, orinis — vyrų ir moterų, stalo tenisas — vyrų ir moterų, šachmatai ir futbolas (jei atvyks iš Sydnėjaus komanda). Į šią sporto šventę numatoma atvyks daug sportuojančio jaunimo ir svečių. Klubo valdyba prašo mielus Adelaidėje gyvenančius lietuvius kas gali neatsisakyti priimti bent po vieną atvykstantį sportininką apnakvydinti ir pamaitinti šios šventės laikotarpiu, už ką "Vytytis" Klubu Valdyba iš anksto taria širdingą ačiū.

Sutinkantieji pagloboti atvykstantį sportininką laišku ar asmeniškai praneša "Vytytis" Klubu valdybos pirm. B. Marmukoniui, 27 Tynte str. N. Adelaide, inž. Garbaliuskui, 5 Avon str. Grassmere, K. Jurgaičiui, 15 Augusta str. Maylands.

PABALTIEČIŲ KREPŠINIO TURNYRAS

Įvyksta spalio 13 d. Forestville stadione sekančia tvarka:

- 7 val. vak. — latviai-estai.
- 8 val. — moterų rungtynės.
- 8,15 val. — lietuvių-estai
- 9,30 val. — lietuvių-latviai.

PRANESIMAS

užsirašiusiems į ekskursiją aplankyti parlamentą. Ekskursija nūkelta į š.m. spalio mėn. 5 d. Susirinkti 7 val. 20 min. vakaro prie laiptų, North Terrace.

J. Lapšys

Šių metų spalio mėn. 9 d. tuojaus po pamaldų šv. Juozapo bažnyčios salėje įvyksta p. Arlausko duodamas šachmatų samultanas. Norintieji dalyvauti prašomi tą dieną atvykti prieš pamaldas užsiregistruoti (bažnyčios salėje) ir atsinešti šachmatų figūras su lenta.

ALSK "Vytytis" Valdyba

PRANESIMAS BUV. BOLŠEVIKŲ AR NACIŲ POLITINIAMS KALINIAMS

1. 1946 m. Vokietijoje buvo suorganizuota Lietuvos Antinacinės Rezistencijos buv. Politinių Kalinių Sąjunga. 1947 m. visuotinio susirinkimo nutarimu Sąjungos apimtis buvo išplėsta ir buv. bolševikų politiniams kaliniams. Pagal Sąjungos įstatus jos valdyba "eina pareigas, kol bus išrinkta nauja" (17 str.). Lig šiol dar Europoje rinkta valdyba rūpinasi kiek pajėgdama buv. politinių kalinių organizacinių reikalais. Turėdama galvoje, kad buv. politinių kalinių vaidmuo Lietuvos laisvės kovoje nėra pasibaigęs, ypač turint minty buv. politinių kalinių tarpautinį bendradarbiavimą kovoje su bolševizmu, valdyba priėjo išvados, kad yra būtinas korespondenciniu būdu išrinktas bendras buv. politinių kalinių vadovaujantis centras. Be to, yra būtina naujoms sąlygoms pritaikinti sąjungos įstatai. Tam reikalui Sąjungos Valdyba sudarė ad hoc komisiją iš Kazimiero Brazausko, dr. Broniaus Nemicko ir Vytauto Vaitiekūno.

2. Savo uždavinius vykdydama, komisija maloniai prašo buv. bolševikų ir nacių politinius kalinius, kurių dabartiniai adresai nepranešti Sąjungos Valdybai, iki š. m. spalio 31 d. juos pranešti raštu ar žodžiu: Amerikoje (šiaurės ar pietų) betku-

riam komisijos nariui (K. Brazauskas, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Dr. B. Nemickas, 71-67-58th Rd., Maspeth 78, New York. V. Vaitiekūnas, 137-16 N. Hampstead Tpke, Flushing 55, N. Y. arba Sąjungos Valdybai — kun. V. Pikturna, 213 So. 4th St., Brooklyn 11, N. Y.

Australijoje ir N. Zelandijoje Pr. Sakalausku, 137 Wilbur St., East Bankstown, N.S.W. Australia.

Europoje P. Naručiu, Reussensteinstr. 35 (14a), Boeblingen, Germany.

3. Pagal Sąjungos Valdybos atsiklausimą, kur turėtų būti naujosios Sąjungos Valdybos būstinė, dauguma pasisakė už New Yorką. Komisija laikys visus Sąjungos narius, gyv. New Yorke ar jo apylinkėse kandidatais į Centro Valdybą ir jų sąrašą pateiks balsavimui. Kas nenorėtų kandidatuoti, iki š. m. spalio 31 d. apie tai painformuoja raštu ar žodžiu betkurį komisijos narį, augščiau duotais adresais.

4. Po spalio 31 d. komisija išsiuntinėsi visiems sąjungos nariams naujoms sąlygoms pritaikytus Sąjungos įstatus patvirtinti ir pagal juos praves Sąjungos organų korespondencinius rinkimus.

K. Brazauskas
Dr. B. Nemickas
V. Vaitiekūnas

SMULKUS SKELBIMAI

IEŠKOMA LIETUVISKA SEIMA,

kuri sutiktų prižiūrėti 9 metų berniuką. Duodamas nemokamai didelis 16x16" kambarys su visais patogumais. Gali būti motina su sūnum arba dukterim ar pan. Laiškus rašyti per AL Redakciją

Pradėjo veikti Viktoro DATKŪNO

Vyr. rūbų siuvykla Darbas atliekamas sąžiningai. Adresas: 268 Halifax St., (3-čias namas nuo Hutt St.) Vaziuoti Fullarton tramvajum.

NEBLOGIAU IR NEBRANGIAU už kitus išliesiu Jūsų namui

PAMATUS 9-18 colių aukščio. Rūpesčius dėl medžiagų galite patikėti man.

Mažiau mokėsi, jei pats darbu prisidėsi. Reikalinga keletas gerų darbininkų už gerą atlyginimą šeštadieniais. Kreiptis: M. URBONAVICIUS, 9, Sixth Ave, Woodville Gardens (Adelaide).

Adelaidės Lietuvių Namams Įsigyti Komisija rengia š.m. spalio 23 d. Blackwoode

GEGUŽINĖ

Jeigu tą dieną būtų blogas oras, gegužinė nukeliama į lapkričio 6 dieną. Smulkiau apie gegužinę bus painformuota vėliau.

VISUOMENĖS DĖMESIUI

Menininko Algirdo Kudirkos nupieštą paveikslą, vaizduojantį 1941 m. birželio mėn. 13-14 d. lietuvių trėmimus į Sibirą, išleido K. Jurgaitis.

Šį paveikslą patariame įsigyti kiekvienam lietuviui. Paveikslus galima gauti pas bibliotekos vedėją p. B. Strauką, šv. Juozapo bažnyčios salėje. Paveikslas kainą 10/-

VEDYBŲ TIKSLU

ieškau gyvenimo draugės. Amžius 30—35 m. Gali būti ir našlė. Aš esu 37 metų, nevedęs, turiu nuosavą namą su visais irengimais, esu gero būdo, nemėgstu svaigalų.

Atsakysiu tik į rimtus laiškus. Foto būtina, nesusitarus bus gražinta.

Rašyti: P. Petraitis, c/o Australijos Lietuvos, 35 Cator St., Hindmarsh, S. A

RED. ATSAKYMAI

A. Martišiui (Tas.) — Ačiū už paramą. AL tobulinimui.
A. Tiriliui (Vic.) — Ačiū už paramą.

Adelaidės Lietuvių Sporto Klubo "Vytytis" Valdyba ruošia šių metų sporto sezono užbaigtųjų

LINKSMĄ SUBUVIMĄ

įvyksiantį Spalio 7 d. Kings Ballroom, King William St., City. Pradžią 7,30 val. vak. Gros šokių dšasas iki ryto pirmos val. Veiks bufetas, Moterų Sekcijos paruoštas. ALSK "Vytytis" sportininkai ir valdyba kviečia Adelaidėje gyvenančią lietuviškąją visuomenę.

KLaidos PATAISYMAS

"A. Lietuvyje" Nr. 19 (182) Lietuvių Katalikų Federacijos V-bos atsišaukime "Lietuvių Katalikų Spaudos Fondo Vajus" išivėlė nemaloni korektūros klaida: "Paštu aukas siųsti Federacijos Valdybos išdinin-kui šiuo adresu: Mr. Pranas švambarys, 40 Quinn Street, Heidelberg, Vic."

Turi būti: Mr. Pranas švambarys, 30 Quinn Street, Heidelberg, Vic.

Už klaidą atsiprašome. Redakcija

ATSIŪSTA PAMINETI

F. E. Sillanpaa — SILJA, romanas. Išvertė Juozas Lingis. Antras leidimas. Išleido Venta Vokietijoje. Dail. V. Palys. Tiražas 1500 egz. 372 psl.